

...*van* hart *tot* hart...

TIJDSCHRIFT VOOR ATTITUDINAL HEALING EN EEN CURSUS IN WONDEREN. LOS NUMMER € 3,50

Het Goddelijke in de mens

Colofon

Jaargang 5, nr. 1, februari 2004
...van hart tot hart..., tijdschrift voor
Attitudinal Healing en Een Cursus in
Wonderen is een uitgave van de Stichting
Centrum voor Attitudinal Healing en ver-
schijnt vier keer per jaar (feb., mei, aug. en
nov.).

Stichtingsadres, redactie en administratie:
Stichting Centrum voor Attitudinal Healing
Luiperstraat 12, 6237 NM Moortveld.
Telefoon/fax: 043-3647987;
e-mail: ahl@elsthisen.nl

Abonnementenadministratie:
e-mail: anjavanaarle@elsthisen.nl;
website: www.ahl.org

KvK 41194138

Eindredactie: Anita Koster en Els Thissen

Redactie: Anja van Aarle, Clea Betlem,
Anita Koster, Emilia van Leent, Els Thissen
en Annemarie van Unnik

Medewerkers Nederland: Marringie
Dijksma, Nelleke Odekerken, Henny van der
Feer, Beppie Cloo, Joke de Lig, Jaqueline
Houben

Medewerkers buitenland: Johan Lingier
(België), Walter Eric Jacobson (USA),
Jos Visser (Frankrijk), Pieter Smit (Zuid-
Afrika)

Vertalingen: Emilia van Leent, Marjan
Rijkers-Michels

Illustraties: Annemarie van Unnik,
Willem Hanhart

Tekeningen: Ineke Out

Foto's: Clea Betlem, Ingrid de Vries

Strips: Hans Bremmers, Els Thissen

PR: Maria van Engeland

Vormgeving: Oudejans Grafische
Vormgeving, Alkmaar

Druk: Drukvorm, Geulle

Oplage: 1200

Webmaster: Antonet den Boer

Chatbox: Ellen Heijstek

Advertenties: 1/1 pag. €150; 1/2 pag. €75;
1/4 pag. €40; 1/8 pag. €25.

Losse nummers: €3,50 excl. verzendkosten

ABONNEMENT

Zie achterzijde omslag

Donaties voor ondersteuning van de
activiteiten van de Stichting zijn welkom
op: Rabobank: 33.49.31.061 of giro-
nummer: 47.84.297; België: Dexia Bank
Maasmechelen 088-2190186-18
t.n.v. Stichting Centrum voor Attitudinal
Healing.

Nr. 2 van 2005 verschijnt begin mei

ISSN: 1571-3784

INHOUDSOPGAVE

3 Van de redactie

ARTIKELN

4 Ik weet niet waar de dingen voor zijn

8 Interview met de Gastra's

12 Een openbaring van Jezus

14 Leven in liefde: de ware passie

21 Het gelaat van Christus zien

22 Interview met Clea Betlem

RUBRIEKEN

16 Column

17 Hoe kan ik dit anders zien?

19 Attitudinal Healing leven

25 Facilitators stellen zich voor

BOEKEN EN CD'S

26 De Goddelijkheid van de mens

27 De kernwaarheid in iedere religie

EN VERDER

3 Ik doe een stap terug

20 Reactie

HET HART

Activiteiten, AH-Groepen, CD-Lijst, enz.

Veel gebruikte termen en afkortingen

AH - Attitudinal Healing: het helen van je innerlijke
houding, **ECIW** - Een Cursus in Wonderen: boek waaruit
de principes van AH stammen, **Facilitator** - iemand die het
groepsproces vergemakkelijkt. **Uitleg verwijzing citaten:**
p. 109, Aanhangel ECIW.

Stichting Centrum voor Attitudinal Healing:

Bestuur: Anja van Aarle, Marie-Thérèse Bergmans, Beppie
Cloo, Claire Fangman, Emilia van Leent, Els Thissen.

Raad van Advies: Dr. Jerry Jampolsky, *grondlegger*
Attitudinal Healing, auteur, psychiater, Dr. Diane Cirincione,
auteur, psycholoog, Dr. Willem Glaudemans, *auteur, eindredacteur*
Nederlandse vertaling A Course in Miracles, Phoebe Lauren,
auteur, jurist, Irene van Lippe-Biesterfeld, *auteur, begeleidster van veranderingsprocessen*, Fred Matsers,
co-initiator van humanitaire en ecologische projecten, Mr. Paul van Teeffelen, *rechter*.

Kopij: Geregeld hebben we plaats voor bijdragen van lezers over (hun
ervaringen met) Attitudinal Healing en/of Een Cursus in Wonderen.
Type- en redactieaanwijzingen worden op verzoek toegezonden. Teksten
kunnen door de redactie ingekort en/of geredigeerd worden. De redactie
stelt zich niet verantwoordelijk voor de ingezonden artikelen. Plaatsing
daarvan betekent niet automatisch, dat de redactie achter de inhoud van
het artikel staat.

© Stichting Centrum voor Attitudinal Healing. Geen overname zonder schriftelijke toestemming.

Foto omslag, pagina 3, 8, 17 en 25: Clea Betlem. **Tekening pagina 4:** Ineke Out.

Foto pagina 17 en illustratie pagina 19: Annemarie van Unnik.

Illustratie pagina 28: Willem Hanhart. **Op de omslag:** Els Peeters, 42 weken zwanger.

Interview met de Gastra's
pagina 8

Leven in liefde: de ware passie
pagina 14

Interview met Clea Betlem
pagina 22

...VAN DE REDACTIE

De gebeurtenissen van de laatste tijd, zoals een zeebeving, het vermoorden van Theo van Gogh, het in brand steken van scholen en moskeeën, invalen door de politie, en bedreigingen aan het adres van politici, maken heel wat reacties los. En ik zie dat die verschillend van aard zijn. Ook bij mensen die zich met Attitudinal Healing en Een Cursus

in Wonderen bezighouden.

Sommigen zeggen: laten we niet dramatisch doen, niets wezenlijks is Van Gogh afgenomen. Anderen zeggen: hier moeten we een halt aan toeroepen op de een of de andere manier.

Hoe kunnen we hier nu mee omgaan?

Het lijkt belangrijk niet te ontkennen wat er zich in jezelf afspeelt, als je hoort en ziet wat er gebeurt. En dat is dan het vertrekpunt van waaruit je verder kunt gaan. Dat kan zijn vanuit verontwaardiging of boosheid. Maar ook vanuit een wezenlijk gevoel, dat je de betekenis niet kent van wat je ziet. Of vanuit een instemmen met dat wat er is, en daar in verbinding met het Hart naar kijken. Wie zou er dan geen begrip kunnen opbrengen voor het verdriet en de boosheid van anderen? Het lijkt misschien een soort examen. Als we veel in onze directe omgeving hebben meegemaakt waardoor we hebben kunnen oefenen in het kiezen voor vrede, komen dit soort ingrijpende gebeurtenissen er nog achteraan. Die zijn overigens van alle tijden en alle plaatsen, en niet alleen van dit moment. Daarin staan we niet alleen. De Cursus nodigt ons uit om in elke situatie in alles en iedereen de Christus en het Goddelijke te zien en ons niet te laten misleiden door de oordelen van het ego. Met dit nummer van ...van hart tot hart... dat gaat over *de goddelijkheid in de mens*, hopen we te kunnen aanreiken hoe dat er in het dagelijks leven kan uitzien.

Els Thissen

Ik doe een stap terug

Landschappen zijn een uitzondering in mijn werk. De hoofdmoot van mijn schilderijen bestaat uit tafereelen waarin ikzelf figureer, meestal beperkt tot mijn hoofd. Het woord zelfportret vermijdt ik, zelfonderzoek of zelfbeeld lijkt mij toepasselijker. Het woord portret suggereert namelijk, dat ik weet wie op dat schilderij staat. Dat is niet zo, ook al denk ik soms van wel. Maar goed, dit hier is duidelijk een landschap, of niet? De zeldzame keren dat ik me aan landschappen waagde, merk ik, lagen ze telkens onder de sneeuw. Sneeuw, om precies te zijn het beeld van sneeuw, roept bij mij een sfeer op die ik associeer met zuiverheid, rust, kalmte, klaar zijn met de dingen, puurheid, zonder franjes, essentie... Tja, misschien zijn die sneeuwlandschappen ook wel 'zelfbeelden', andere facetten van mezelf wellicht. *Ik doe een stap terug* heet dit schilderij. Cursusstudenten herkennen de verwijzing naar les 155. Hoewel die les voor mij heel belangrijk geweest is, was er geen direct verband met het geschilderde beeld. Het schilderij is dus allerminst een 'illustratie' bij les 155. De titel kwam vanzelf en wel alleen het eerste deel van de zin uit de Cursus: 'Ik doe een stap terug en laat Hem de weg wijzen'. Achteraf, hierover nadenkend, dacht ik dat het te maken had met het feit dat je visueel gesproken een stapje achteruit moet zetten om het beeld te begrijpen. Het is een 'ingezoomd' en onconventioneel uitgesneden beeld. Je ziet niet onmiddellijk hoe dit in elkaar zit. Je ziet het bos niet door de bomen. Je moet letterlijk en figuurlijk een stapje terug doen om het beeld tot je te laten doordringen. Maar dit is een rationele uitleg die ik erbij verzonnen heb. Misschien begrijp jij het verband beter?

Johan Lingier

Tekening: Ineke Out

Ik weet niet waar de dingen voor zijn!

Peter Winteraeken bood een vredesmeditatie in zijn Attitudinal Healinggroep aan. Hij nodigde daarbij iedereen uit zichzelf welkom te heten, en dit welkom steeds verder uit te breiden naar iedereen in de hele wereld. Dat leidde tot verschillende reacties en een boeiende vraag. Els Thissen geeft een antwoord.

Els Thissen

Bij de vredesmeditatie werd iedereen uitgenodigd zichzelf welkom te heten, en dit welkom verder uit te breiden naar familie, burens, dorp-, stad- en landgenoten en naar alle mensen in de hele wereld. De meeste deelnemers konden zichzelf en hun eigen gezin welkom heten, maar bij de burens begon de twijfel. Velen 'pasten' dan

ook voor deze meditatie, omdat ze dan ook Dutroux, Saddam Hoessein en zelfs Hitler welkom moesten heten. En dat was een stap te ver. De vraag die toen opkwam was: hoe kunnen wij in het handelen van Dutroux, Hitler en anderen onschuldig blijven zien? Hoe kunnen we Liefde herkennen en dienstbaarheid zien in hun daden?

Niets onwerkelijks bestaat

Laten we naar deze vraag kijken en met Een Cursus in Wonderen beginnen die zegt:

Niets werkelijk kan bedreigd worden.

Niets onwerkelijks bestaat.

Hierin ligt de vrede van God (Inl.2:2-4).

Als we de reikwijdte van deze boodschap totaal binnen zouden kunnen laten komen, dan zouden we innerlijk in één keer herkennen dat er niets aan de hand is. Dat vraagt echter om een onthechting van onze ideeën en overtuigingen over goed, kwaad en ons lichaam. Zolang we geloven dat het lichaam onze (enige) realiteit is, zullen we alle aanvallen op het lichaam als een schending van onszelf zien en missen we daarmee het zicht op ons ware Zelf. Het is dus een keuze om ons idee van onszelf tot het lichaam te beperken.

De Cursus zegt in Hoofdstuk 6 naar aanleiding van de kruisiging van Jezus over geweld tegen het lichaam: 'Ik heb er omwille van jou en mij voor gekozen te laten zien dat de meest buitensporige gewelddaad, zoals het ego dat ziet, niets te betekenen heeft. Zoals de wereld deze zaken beoordeelt, maar niet zoals God ze kent, werd ik verraden, verlaten, geslagen, uiteengereten en tenslotte gedood' (T6.I.9:1-2). En dan vervolgt de Cursus: 'De Boodschap van de kruisiging is volmaakt duidelijk: *Ondewijs louter liefde, want dat is wat jij bent.* Als je de kruisiging op enige andere manier interpreteert, gebruik je haar eerder als een aanvalswaap dan als de oproep tot vrede waarvoor ze was bedoeld' (T6.I.13:1-3).

Probleem bij deze mooie woorden is dat het daarbij blijft, als de interpretatie van de kruisiging in de Cursus die zegt '*jij bent louter liefde*', niet mijn ervaring is. En

het lichaam gekoppeld is, waarvan we echt denken dat we het zijn. Natuurlijk identificeren we ons ook met onze auto en baan, maar de lichamen van onszelf en anderen scoren hoger. 'Ik ben mijn lichaam' is een concept dat we niet graag 'offeren'. Want wat blijft er van het leven over als het lichaam kan en mag sterven?

Veel van de moeilijke situaties waarin we terechtkomen, dragen dan ook de mogelijkheid in zich om tot een andere kijk op wat we zijn te komen. Je zou het een gelegenheid tot een opstapje naar meer bewustzijn kunnen noemen. Namelijk het besef dat je niet je lichaam bent maar, zoals de Cursus zegt 'louter liefde, want dat is wat jij bent'.

Bij het begin beginnen

In sommige situaties lijkt het oordeel er al te zijn, voordat ik het gevoel heb iets gedacht te hebben. Wat dan kan helpen is het volgende: ik weet eenvoudig niet waar de dingen voor zijn! De Cursus zegt in les 25: 'Ik weet van niets waartoe het dient'. En in les 24: 'Ik zie niet wat mijn hoogste belang is'. De Cursus is er duidelijk over dat wat je doet 'wordt bepaald door jouw waarneming van de situatie' en zegt vervolgens 'en die waarneming is onjuist' (Wd1.24.1:3). Dat wat ik zie, zie ik dus uitsluitend zo omdat ik het zo zie en ik zie het ook nog eens fout! En omdat ik dat zo doe, verlies ik uit het oog wat het beste voor me is, wat mijn 'hoogste belang' is. De oefening in les 24 vraagt 'veel meer eerlijkheid dan je gewoonlijk opbrengt' (Wd1.24.3:1). En vervolgens worden we uitgenodigd een aantal situaties in gedachten te nemen en eerlijk te zijn over de eisen die wij er aan stellen, en daar in alle eerlijkheid naar te kijken. Wat we dan zien, is dat we enerzijds rust en vrede willen, en dat we anderzijds onze wraak of ons gelijk willen in kwesties van bijvoorbeeld de burens, Dutroux en Hiltler. We willen de vrede van God, doen er van alles aan om dat te verwerven, en tegelijkertijd willen we de baas spelen over situaties waarvan we de beoordeling aan onszelf willen houden en beslist niet aan God willen overlaten. En dat is nu eenmaal niet de manier om vrede en rust te verwerven. Het willen dienen van twee heren tegelijkertijd, namelijk God en het ego, zorgt per definitie voor chaos, onrust en een loyaliteitsconflict in onszelf. We scheppen een innerlijk conflict en zijn ons Zelf ontrouw en verbazen ons dan over onze onrust en geïrriteerdheid.

dat het van mij bereidheid vraagt het voor mogelijk te houden, dat deze interpretatie mij dichterbij de ervaring van mijn Zelf kan brengen, bij het besef dat ik louter liefde ben. Het vraagt bereidheid het oordeel van het ego te overstijgen en met andere ogen te kijken. Te aanvaarden dat ik het met mijn oordelen fout zie en dat het echt anders is. Het is een gelegenheid om tot een omslag in mijn denken te komen. De kruisiging is zo'n krachtig leermiddel omdat het aan

Zeggen dat Hiltler niet mocht doen wat hij deed, is even zinloos als zeggen dat de zon vanochtend niet op mocht komen. Wat gebeurt, gebeurt, en wat gebeurd is, is gebeurd. Daar kan niemand iets aan veranderen, ook ik niet. Maar hoe ik naar die situatie kijk, dat is aan mij. Elke afwijzing van wat er gebeurd is of gebeurt, maakt dat ik in conflict leef met mijzelf, mijn leven, mijn verleden en zelfs met mijn toekomst. Een toekomst zonder angst is ondenkbaar als ik leef met een verleden vol

angst. We kunnen namelijk niet anders dan die angst projecteren op de toekomst en ziedaar ons leven van morgen, vol met angstige projecties. We kunnen alleen maar vrede vinden in het nu. Hoe is het nu met je, zou de eerste vraag kunnen zijn. Is er nu iets aan de hand? Leef je nog? Het zou kunnen zijn, dat we onszelf daarin terug vinden en contact maken met het onvermijdelijke, namelijk met dat wat er nu is. En stel dat je daar 'ja' tegen zou zeggen. Niet een ja van 'ik vind het geweldig!', maar een ja van 'dat is wat er nu is; oké, daar doe ik het nu mee'. Dat heet overgave aan het moment. En wat kunnen we anders dan ons overgeven aan het moment, als we in vrede willen leven? Waar verzet ons brengt dat weten we immers al, in onvrede!

Mensen doen wat ze doen

De realiteit is: Hitler deed wat hij deed. Mensen doen wat ze doen, tot ze ermee stoppen. Dat geldt voor ons trouwens ook. We drinken en roken, tot we ermee stoppen. Wat doe jij waar je mee wilt stoppen? En ben je al gestopt? En zo nee, wat houd je ervan af? En misschien heb je daar ook wel een vernietigend oordeel over. De Cursus zegt: we kennen de betekenis niet van wat Hitler of Dutroux deden. Dat betekent niet dat we mensen aanmoedigen hetzelfde te doen. En het kan gebeuren dat er iemand opstaat en het ook doet. We weten het niet. En als het gebeurt, is dat eenvoudigweg de realiteit. Als je denkt dat dit nooit meer mag gebeuren, besluit dan dat jij iemand bent die dat nooit zal doen en houd je aan die afspraak met jezelf. Wees een levend voorbeeld voor de mensen die nog niet dit inzicht, of de kracht en moed hebben om zo'n beslissing te nemen. En als het je niet lukt om je aan deze afspraak met jezelf te houden, heb je kans dat je meer begrip krijgt voor mensen die het ook niet lukt om zich daaraan te houden. Het gaat hierbij niet om goedkeuring van wat er gebeurd is, maar om een werkelijk menselijk begrip voor het feit dat het zo gegaan is.

Misschien dat het uitlekken van de foto's van de toestanden in de Abu Ghraib gevangenis in Bagdad, er wel toe leidt dat men het verkrachten van mensen tijdens oorlogen als minder vanzelfsprekend gaat zien. Dat leek eerder vaak als een soort bedrijfsongeluk gezien te worden, dat nu eenmaal bij oorlogen hoort. Het kan zijn dat mensen nu ervaren, dat het minder plezierig is om ongevraagd seksueel benaderd te worden. En misschien ontstaat er daardoor meer begrip voor, dat het voor niemand plezierig is om zo benaderd te worden. Dat inzicht kan weer van essentiële invloed zijn op de keuzen die iemand in zijn verdere leven maakt. We weten het niet en we zouden het kunnen vragen. Ik preek hier overigens geen oog om oog, tand om tand verhaal. Ik zeg slechts dat een ervaring als deze ons naar een ander inzicht kan leiden.

Hoe graag wil ik vrede?

Het zijn van die simpele snelgezegde zinnen. Je mag mensen niet discrimineren, ontvoeren, verkrachten en vermoorden. Maar nu in de ik-vorm. Ik mag mensen niet discrimineren, ontvoeren, verkrachten en vermoorden. Nu wordt het interessant, als ik mijzelf de volgende vragen stel, een werkelijk eerlijk antwoord geef en daar vervolgens oog in oog mee blijf staan. Discrimineer ik? Wat denk en zeg ik bijvoorbeeld over premier Sharon van Israël nadat er een bom in een menigte Palestijnen is geschoten, of over de Palestijnse mannen die een bom in een bus met Israëlische kinderen laten ontploffen? Of iets dichterbij huis: als een dronken bestuurder een kind doodrijdt, de zoveelste fusie eraan komt, een bedrijf gesloten wordt en de werknemers de straat op gaan, of het prépensioen ter discussie staat.

Verkracht of vermoord ik mensen in woord, gedachten of daadwerkelijk, misschien naar aanleiding van een afwijzing, een bomaanslag of iets anders? Als ik vrede wil, op wie wil ik dan wachten? Moet de ander het eerst doen? Hoe graag wil ik vrede? Ben ik bereid daarmee te beginnen, ongeacht wat de ander doet of zegt? Ík kan beginnen met innerlijke vrede, al lijkt de vrede buiten me nog ver te zoeken. Laat ik beginnen met oefenen om de dingen die er gebeuren in vrede tot me te laten komen. Vrede betekent niet goedkeuren. Vrede betekent 'ja' zeggen tegen het feit dat de zon schijnt, het bedrijf sluit, er een fusie plaatsvindt, mijn verkering is beëindigd en er een bom is ontploft of zeebeving is geweest. En ik hoef er alleen maar 'ja' tegen te zeggen, als dat dingen zijn die ook werkelijk zijn gebeurd. Op fantasieën rond een toekomst hoef ik helemaal niet te reageren. Angsten voor wat er nog zou kunnen komen, hebben niets met dat wat er is te maken. Fantasieën 'bestaan' namelijk alleen in het denken.

En ik realiseer me, dat ik het niet nodig heb dat er een bom ontploft, of dat mijn verkering uitgaat om voor vrede te kiezen. Dat lukt ook goed zonder dat soort dingen. Vrede is stoppen met me verzetten tegen wat er is. Ik loop niet op de zaken vooruit en ik ga niet terug in het verleden om te proberen het verleden anders te laten lopen, wat trouwens niet zal lukken. Ik ben en blijf in het nu. Dit is de realiteit, zo ziet het er uit en ik zeg er 'ja' tegen. Als mij nu gevraagd wordt of ik wil dat er voor mij een bom ontploft, zal mijn antwoord zijn: 'Dank u voor de vraag en nee, voor mij hoeft u dat niet te doen'. En ook dan is wat er gebeurt, niet in mijn hand. Mensen doen wat ze doen, ook zonder dat ze mij om toestemming vragen. Net zoals de zon opkomt.

Het ergste senario

Soms denken we dat wat ons overkomt het ergste is dat ons kan overkomen. En dan merken we na korte of langere tijd dat wat we als een ramp zagen, (ook) iets goeds heeft gebracht. Johan Cruyff zei het al: 'Elluk nadeel heft voordeel'. Je daar bewust van worden, kan maken dat

je anders naar de dingen in het leven en in de wereld kijkt. Dan is er misschien de ontdekking dat we veel van die situatie geleerd hebben, dat we sterker zijn dan we dachten, of dat het ons laat inzien wat werkelijk voor ons telt. Dan hoeven we niet eerst een hartaanval te krijgen, maar mogen we meteen stoppen met dat vervelende werk, of die moeizame relatie. Of we leren 'nee' zeggen, als we nee bedoelen, in plaats van weer naar het feestje te gaan, waar we eigenlijk niet willen zijn.

Dit soort situaties geeft ons de gelegenheid echter en oprechter te worden, naar anderen en naar onszelf. Het berooft ons van opgelegde keurigheid en regels van hoe het hoort en brengt ons regelrecht naar het leven vanuit ons hart.

Mijn schoonzusje van 43 jaar hoorde dat ze kanker had en niet lang meer zou leven. Nadat ze was bijgekomen van de eerste schok, keek ze me na veertien jaar voor het eerst echt aan. Ik zei: 'Dit is voor het eerst dat je me recht aankijkt. Volgens mij ben jij niet meer bang!' Dat beaamde ze volmondig. De ziekte was een gelegenheid voor haar om te stopen met bang zijn. Er was niets meer te verliezen, behalve haar angst. Haar zuster schold op haar over iets onnozels en ze antwoordde al lachend: 'Daar schiet je echt iets mee op, schelden op iemand die bijna dood is'. Alle keurigheid en quasi beleefdheid was ineens verdwenen en er bleef slechts een echt en integer mens over, die zei wat ze te zeggen had en met wie het een genoegen was om samen te zijn.

Mensen zijn tot ongelooflijke grootheid in staat

Soms vraag ik aan mensen: 'Als dat wat jou overkomen is bijdraagt aan je verlichting, zou je het dan nog een keer willen meemaken?' En het wonderlijke is dat mensen daar bijna altijd 'ja' op zeggen. Ook de vraag: wie wil je liever zijn, de moordenaar of verkrachter of degene die vermoord of verkracht wordt, leidt vaak tot het verbazingwekkende antwoord 'liever degene die vermoord of verkracht wordt'. Het lijkt erop dat in veel mensen een diep besef van goedheid aanwezig is. We laten ons liever vermoorden of verkrachten, dan dat we dat zelf doen. Dat is alleen maar iets om dankbaar voor te zijn, als ik ontdek dat dit mijn ware aard is. Versta mij goed. Ik zeg niet: ga de straat op en verkracht en vermoord mensen of laat je verkrachten en vermoorden. Allesbehalve dat. Maar wie zou, als hij afgestemd is op leven vanuit zijn hart, de behoefte voelen dat te gaan doen?

En de realiteit is dat we niet allemaal op hetzelfde moment op ons hart afgestemd zijn.

Ik ken de tijd nog maar al te goed waarin ik zo verward was, dat ik allerhande dingen deed waar ik later beslist niet trots op was. En de realiteit is wel dat ik ze toen deed. Zo zag mijn leven eruit, in alle onbewustheid, die ik als een nevel voor mijn bewustzijn had geplaatst. Ik wist gewoon niet beter op dat moment. Veel van mijn

reacties kwamen en komen nog voort uit angst. Het besef dat mijn angst vele malen groter is dan ik me ooit had kunnen voorstellen, is ook een besef van latere tijd. Het geschenk in het herkennen van die omvangrijke angst is, dat ik alsmat de gelegenheid heb te oefenen in het omzetten van angst in liefde. Het cadeau zit vooral in de ervaring dat dit ook kan. Daarvoor heb ik mensen nodig op mijn pad die het mij - in zekere zin - moeilijk maken, zodat ik kan oefenen. Daarin kan ik zien waar ik sta in mijn wens om voor vrede te kiezen. De dief die iets uit mijn huis steelt, geeft mij de gelegenheid om te oefenen in loslaten, vergeving, vriendschap, helderheid en standvastigheid in wat ik werkelijk wil. Namelijk innerlijke vrede.

Als ik in vrede wil leven is het dus zaak om mij niet te blijven focussen op mijn ego-interpretatie van de daden van mensen als Dutroux, Hitler, de dief en de buurman, maar op mijn innerlijke hygiëne rond mijn eigen denken. Daar begint dan ook de verandering van de wereld waarin ik leef, in mijn eigen denken. Er is een mooie spreuk: verander de wereld, begin bij jezelf. Een volkswijsheid die zo uit de Cursus zou kunnen komen. De wereld is niets anders dan mijn interpretatie van wat ik (denk te) zie(n). Als ik mijn interpretatie verander, verandert mijn wereld mee. Daar hoeft een ander z'n handen niet eens voor uit z'n zakken te halen.

Dan komen we weer uit bij de Cursus: 'Onderwijs liever je eigen volmaakte onschendbaarheid, wat de waarheid in jou is, en besef dat die niet belaagd kan worden. Probeer die niet zelf te beschermen of anders geloof jij dat ze wel kan worden belaagd. Van jou wordt niet gevraagd je te laten kruisigen; dat was een deel van mijn bijdrage aan het onderricht. Van jou wordt alleen gevraagd mijn voorbeeld te volgen wanneer je geconfronteerd wordt met veel minder extreme verleidingen om verkeerd waar te nemen, en ze niet te accepteren als valse rechtvaardiging voor woede' (T6.1.6:4-7).

We kunnen zeggen: 'Zij moeten stoppen met discrimineren, ontvoeren, verkrachten en vermoorden'. Laten we daar van maken: 'Ik moet stoppen met discrimineren, ontvoeren, verkrachten en vermoorden van anderen en van mezelf'. Ik laat me niet meer afbrengen van mijn doel dat ik werkelijk wil, namelijk innerlijke vrede. Ik zal dat niet om zeep helpen met oordelen, beschuldigingen en aanvallen.

En als je het nog interessanter voor jezelf wil maken en innerlijk contact wil maken met de zin uit de Cursus '*Niets onwerklijks bestaat*' dan kun je zeggen: 'Ik ben bereid om alles in Liefde te zien'. En telkens als je dit niet ervaart, weet je dat je voor iets anders hebt gekozen dan '*Onderwijs louter liefde, want dat is wat jij bent*'. Dan weet je dat je opnieuw mag kiezen om alles in Liefde te zien. ●

Gabriela Gaastra-Levin.
Geboren 12 maart 1960,
Buenos Aires, Argentinië.
Ayurvedisch arts en psycho-
therapeute, docente en auteur.
Eerste kind, dochter Natalie
op 17 juni 2004 geboren.
Reint Gaastra. Geboren 27
januari 1956 te Oldemarkt.
Journalist, hoofdredacteur,
auteur, uitgever en communi-
catiesdeskundige. Twee zonen,
twee dochters.

Iedereen is Goddelijk

Els Thissen

Gabriela en Reint Gaastra-Levin schreven op basis van teksten die ze doorkregen van de meesters van de Witte Broeder- en Zusterschap een boek met de titel *Over de Goddelijkheid van de mens. Openbaringen van Maria, Jezus en Maria Magdalena*. Els Thissen zag na lezing van dit boek alle redenen de twee auteurs te interviewen.

Ben je bekend met Een Cursus in Wonderen?

Gabriela: 'Ik kom uit Argentinië. Daar was de Cursus erg populair in de jaren '80. Ik heb erin gebladerd, vond het fantastisch, heel liefdevol, maar ik ben nooit bij een studiegroep terechtgekomen. Als de bron zuiver is en van het hart komt, vind je veel overeenkomsten. Dan zul je wat in ons boek staat bijvoorbeeld ook in de Cursus of in de Veda's terug kunnen vinden. Er is

namelijk een bepaald niveau van universele kennis. Veel esoterische kennis is niet vertaald naar onze hedendaagse mentaliteit. Reint en ik hebben een taak om speciale aspecten van die kennis naar voren te brengen en te vertalen in de taal van het westerse dagelijks leven, bedoeld voor persoonlijke ontwikkeling. De meesters willen graag het menselijk hart helpen openen en mensen het gereedschap daarvoor geven, onder meer door middel van onze boeken.'

Kun je iets over je werk en het ontstaan van het boek zeggen?

Gabriela: 'Ik ben oorspronkelijk arts en psychiater. De psychiatrie heb ik achter mij gelaten en ik gebruik nu psychotherapie. Ook ben ik ayurvedisch arts en werk met oosterse geneeskunde. Verder geef ik therapeutische vorming bij bijvoorbeeld de Academie voor natuurlijke geneeswijzen in Meppel. In het jaar 2000 vroegen de meesters of we ons beschikbaar wilden stellen voor het boek. Daar hebben we "ja" op gezegd en ons daarvoor open gesteld. Het boek is nu voor ons een instrument voor transformatieprocessen en bewustwording. We gaan ons werk steeds meer verleggen in de richting van het overbrengen van de aan ons geopenbaarde kennis en inzichten, bijvoorbeeld in de vorm van lezingen en workshops.'

Reint: 'Als we openbaringen ontvangen, steken we kaarsen aan. Gabriela zit in een makkelijke stoel. Ik achter de computer. Voor we beginnen stemmen we ons eerst af en proberen zo zuiver mogelijk te zijn. Gabriela spreekt en ik tik in wat ze doorkrijgt.'

Wat hebben de openbaringen met jou gedaan?

Gabriela: 'Ik heb een grote uitdaging gehad in 2003 toen mijn moeder in Argentinië ernstig ziek was. Tegelijkertijd waren we een boek aan het schrijven. Ik ben in die tijd zes keer naar Argentinië geweest. Dat vroeg om overgave en vertrouwen, twee belangrijke principes voor de opening van het hart. Ik realiseerde me tijdens het ziekteproces van mijn moeder, dat ik daarin niets kon controleren. Ik moest er gewoon zijn en doen wat er gebeuren moest. Deze ervaring heeft me gevormd om dit wat er nu is allemaal met liefde te kunnen nemen.'

Een zuiveringsproces

Reint: 'Toen we het boek maakten miste ik enkele stukken tekst. Ik mailde dit aan Gabriela die vervolgens in een internetcafé in Argentinië de ontbrekende kennis, omringd door rokende mensen en spelende kinderen, channelde en die vervolgens naar mij toe mailde. Een surrealistisch beeld. Voor mij is ons eerste boek een baringsproces geweest. Elke openbaring die we doorkrijgen, gaat ook door ons heen en zo komen we daardoor zelf in een zuiveringsproces. Ik heb het in het begin erg moeilijk gehad met het schrijven. Bijvoorbeeld met de doorgeving "zonde bestaat niet".'

Ik voelde mezelf altijd zeer zondig. Toen ik dat hoorde, heb ik echt op de grond liggen hyperventileren en riep: "stop maar". Soms werd ik misselijk. Het is echt een zuiveringsproces geweest.

Verder willen we niet dat deze boodschap in de marge blijft hangen en willen we het op een goede zakelijke manier in de wereld zetten. Dat heeft vorig jaar het nodige vertrouwen gevraagd met betrekking tot geld. We hebben veel in het boek en de uitgeverij geïnvesteerd en daardoor een hele tijd financieel "op het randje" geleefd.'

Er is een bepaald niveau van universele kennis

Gabriela: 'Mijn vader is nu ziek en we onderhouden hem. De medicijnen kosten veel geld. We werken dan ook veel aan het stuk van het "eigen schepper zijn". En als we in de slachtofferrol vallen, werken we er aan om die rol los te laten. In de slachtofferrol zijn alle mogelijkheden om tot een bevredigende oplossing te komen beperkt, dan zit je alleen maar in dat gevoel van slachtoffer zijn. Omdat we dit zelf meemaken, kunnen we ook die ervaringen aan andere mensen aanbieden. Het blijft dan niet bij iets theoretisch. Zo krijgen we ook een *hartelijke* verbinding met de mensen die onze workshops volgen.'

Ben jij een meester?

Gabriela: 'Wij zijn Goddelijk, net zoals jullie en iedereen. Maar wij zijn ons daar nog niet helemaal bewust van. Als wij over meesters spreken, bedoelen wij overigens de meesters van de Witte Broeder- en Zusterschap, zoals Maria, Jezus en Maria Magdalena. Zij zijn na vele incarnaties afgestudeerd van het leven op aarde en wij nog niet. Het boek appelleert aan het meesterschap voor iedereen. Vooral aan de stap van verantwoordelijkheid nemen voor je eigen leven en jezelf als schepper zien. Wij kiezen voor die houding, maar zijn ons nog niet van alle daarmee gepaard gaande facetten van het leven bewust.

Een menselijk lichaam heeft de dualiteit in zich. Het is alsof je dat moet "upgraden". Alsof je bewustzijn in de materie moet brengen, om als eenheid te kunnen functioneren. Er zijn aspecten van waaruit ik eenheid kan voelen en zien en vanuit andere weer niet. Die staan nog op mijn studieprogramma. Daar stort ik mezelf in de dualiteit. Er zijn wel mensen die de hele tijd "in eenheid" zijn. Het is echt mogelijk voor iedereen.'

Een soort coming out

Reint: 'Iedereen is Goddelijk. Ik vind het nog steeds moeilijk om dat te zeggen als het om mezelf gaat. Het volledig ervaren van onze Goddelijke essentie is voor mij een bewustwordingsproces dat steeds verder gaat.'

Op het moment dat we incarneren, kennen we de kracht van onze eigen ziel niet. Er zijn natuurlijk wel momenten van contact, maar vaak ook niet. Dit boek uitbrengen was voor mij een soort “coming out”. Ik zit in het bedrijfsleven en ben langs mijn klanten gegaan, ook de adviesraad van voetbalclub NEC. Kun je je voorstellen hoe dat gaat: “Ik heb een boek uitgebracht dat heet *Over de Goddelijkheid van de mens. Openbaringen van Maria, Jezus en Maria Magdalena.*” Bij de fitnessclub werd almaar gevraagd: “Wanneer komt dat boek nou een keer?” Ik had niet gezegd waar het over ging. Toen heb ik op een gegeven moment gezegd: “Ga zitten en ik ga nu vertellen wat het is en ik ga jullie gebruiken om te oefenen in het vertellen van het verhaal.”

Jezus is niet voor onze zonden gestorven!

Wij zitten met deze boodschap in tussen de New Age-beweging en de Christelijke kerken. Zo hebben we veel moeite gehad om contact te maken met spirituele bladen. Bij de redacties kwam heel veel pijn naar boven ten aanzien van Jezus, Maria en Maria Magdalena, die op een hoop werden gegooid met de kerk. En daar wilde men niet mee geassocieerd worden. En voor de Christelijke bladen is het teveel. We hebben kennelijk iets te helen in de Christelijke en de New Age-wereld. Via een klein stukje in Trouw zijn we overigens wel bij Jack Spijkerman in Kopspijkers terecht gekomen. Hij zei: “Jullie hebben groot nieuws! Jezus is niet voor onze zonden gestorven!” En zo is het!

Wat zeg je eigenlijk als je zegt: Ik ben God?

Gabriela: ‘Dan zeg je in feite dat je de schepper van je eigen realiteit bent (= Vader). Dat je een geschapene bent (= de Zoon) en dat de scheppende kracht (= de Heilige Geest) in jou is, door je heen werkt en je ter beschikking staat. Je bent zelf de drie-eenheid. Het bewust worden van dat proces is wat meesterschap is. Meestal creëren we iets op een onbewuste manier. Dan lijkt het alsof iets van buitenaf over ons heen komt en voelen we ons een slachtoffer, zonder dat we in de gaten hebben dat we dat zelf doen. Soms is het pijnlijk om dat toe te geven, maar het is de enige weg om in liefde te komen.

Op aarde scheppen we in de dualiteit, maar de dualiteit is in werkelijkheid eenheid. Alleen moeten we dat herkennen. Op die manier worden we een met onszelf, maar ook met de wereld. Het stopt niet bij: “Ik ben God”. Het is: “Ik ben God, de wereld is God en wij zijn één”.

Dat is de weg naar liefde. Verlichting is van jezelf houden en in totale vrede met jezelf zijn. Beseffen dat we alles zelf scheppen en dat alles oké is zoals het is. Kijken we naar mensen als de Dalai Lama, die zijn zo rustig, ze zijn als kinderen. Dat gevoel van vrijheid,

onvoorwaardelijke acceptatie, dat is de weg. Dat heeft te maken met beamen van je eigen en andermans Goddelijkheid.

In een workshop benoemen mensen dingen wel als “goed” en “fout”. Als je het “foute” als een creatie kunt zien die iemand voor zichzelf schept om iets te ervaren, dan verandert de dimensie. Dat geldt ook voor ziekte. Iemand die ziek is, is niet “fout”. Je kunt wel onderzoeken waarom iets ontstaat. Meestal willen we het snel repareren, omdat wij er last van hebben. Als we snappen dat het niet om “goed” en “fout” gaat en het ene een andere ervaring geeft dan het andere, dan is onze weerstand laag en opent die houding veel mogelijkheden om het leven anders te zien en te ervaren.’

Vanuit kracht kijken

Wat is dienstbaarheid voor jou?

Gabriela: ‘Openstaan voor de kracht van de ander. In 1989 was er een collectief slachtoffergevoel in Argentinië. Een van mijn vragen toen ik in Nederland kwam was: Hoe kan het anders? Hoe leef je vanuit je kracht. Ik wilde een shift maken naar “ik hoef niemand te redden, die ander heeft kracht” en vanuit die positie in interactie gaan. Daardoor is ook mijn manier van werken veranderd. Bereid zijn om de kracht van de ander te accepteren, zie ik als dienstbaarheid en respectvol aan de ander. Iedereen heeft een eigen kracht. Daar zijn geen uitzonderingen op. Als ik me als een redder opstel, krijg ik een soort egovoeding. Als ik me openstel voor een ander in zijn kracht, dan is er gelijkwaardigheid en dan stel ik me écht open voor de ander.

Het openen van ons hart is de essentie

Mijn moeder had een leverziekte en een groot deel van haar lever werd weggehaald. Dat proces heeft negen maanden geduurd, totdat ze zich kon overgeven aan de dood. Stap voor stap gaf ze haar eigen macht op. Op een bepaalde manier was ze daar heel helder in, terwijl haar lichaam steeds minder kon. Dan zie je haar ziekte in dienst staan van haar bewustzijnsproces en dat van de omgeving. Ik vind het een uitdaging om vanuit kracht te kijken naar allerlei situaties. Vanuit die invalshoek ontdek je een hoop dingen. Soms lijkt iemand een slachtoffer, maar als je die levenssituatie vanuit eigen kracht bekijkt, kan het allemaal anders zijn.’

Wat is voor jou de essentie van de mens?

Gabriela: ‘Liefde, dat is de verbindingskracht die eenheid laat zien en ervaren.’

Reint: ‘De ziel is in feite niets anders dan liefdesenergie. Op het moment dat we geïncarneerd zijn willen we dat nog wel eens vergeten. Als we ons dat bewust worden, dan wauw...!’

De diepste drijfveer van de mens is het zoeken van een-

heid. In de spirituele wereld zijn we veel dichter bij elkaar. Dat moeten we hier op aarde weer leren. De ziel is verbonden met ons lijf via de chakra’s en openbaart zich het sterkst in het hartchakra. Dan kan de liefde stromen.’

Gabriela: ‘Als mensen echt hun Goddelijkheid gaan ervaren, gebeurt dat. Dat zijn dan mensen die helemaal niets hoeven, die alleen maar genieten en blij zijn. In de Veda’s staat: “God verveelde zich en hij/zij/het dupliceerde zich om van zichzelf te houden”. En we zien natuurlijk nooit meer dan onszelf. Als we in een gemoedstoestand van onvoorwaardelijkheid komen, kunnen we meer zien. Dan oordelen we niet en kunnen we een ander echt waarnemen. Dan kunnen we onze eigen eenheid kennen.’

Reint: ‘Mensen zoeken bewust of onbewust altijd naar eenheid. Er zijn net tien landen bij de Europese Gemeenschap gekomen. Maar ook in voetbal zien we dat mensen naar eenheid zoeken. Ik zit bij NEC, de Nijmeegse Eendracht Combinatie. Kijk maar naar dit soort namen. Sport brengt mensen samen. Rond het veld speelt zich veel af wat betreft verwerkingsprocessen. Daar wordt door de rijkste en de armste supporter gegild en gehuild. Op de scheidsrechter wordt heel wat afgereageerd. Die man verdient alleen daarom al een standbeeld. Voetbal is echt een reflectie van het leven. Sommige ondernemers gebruiken de manieren van Johan Cruyff om hun bedrijf aan te sturen. Ze adoreren hem om zijn uitstraling en onbaatzuchtigheid. Waar ik steeds meer achter kom, is dat religie en spiritualiteit niet iets is van ver weg, maar dat het er altijd is en dat je het juist in je gewone leven moet toepassen. Het gaat erom hoe we met elkaar om gaan. Je tilt jezelf op, op het moment dat je zegt “Ik ben Goddelijk.” Dan word je je daarvan bewust, voel je dat energetisch en werkt dat door in je leven.’

Stap voor stap gaan

Heb je een doel?

Gabriela: ‘Genieten, in mijn hart komen en steeds vrijer worden. Het is aan de ene kant een roeping en aan de andere kant is het een instrument voor ons, om zelf onze Goddelijkheid te ervaren. Genieten van de schoonheid van het leven en dat ervaren. En hoe meer wij ons ontwikkelen hoe makkelijker dat zal gaan.’

Reint: ‘Ik wil een gelukkig leven hebben. Ik wil ook niet meer zo hard hoeven werken. Ik wil normaal kunnen leven en zorgeloos op mijn gitaar kunnen spelen. Ik vraag me dan ook wel af, mag ik wel geld verdienen met dit spirituele werk? En het antwoord is natuurlijk “ja”, want dan neem je het pas echt serieus. Als ik hier geen geld mee kan verdienen, dan zou ik geen tijd hebben dit werk met deze boodschap te doen.’

Gabriela: ‘We zitten ook in een bewustzijnsproces.

Aan de ene kant is er vertrouwen en overgave en het scheppen van een nieuwe realiteit. Aan de andere kant

moeten we realistisch blijven en is er de uitdaging om dingen los te laten. We zitten in een transitieperiode. Ik voel, dat wij dingen nog niet helemaal overzien of beseffen. Daarom is het nu zo als het is. We kunnen niet anders dan stap voor stap gaan.’

Wie is een voorbeeld voor je?

Reint: ‘Een vuilnisman die altijd naar iedereen zwaaide. Hij was een en al liefde in hoe hij zijn vak uitoefende. Vroeger zette ik mijn grote voorbeelden op een voetstuk. Die heb ik er inmiddels afgehaald. Wie nog wel een voorbeeld is, is Jezus, die ik als mijn broer beschouw. Ik waardeer met name zijn onvoorwaardelijkheid. Daar kan ik me mee afstemmen. Gabriela is ook een enorme inspiratie voor me. Het openen van ons hart is de essentie. Als we dat kunnen realiseren, zou dat geweldig zijn.’

Gabriela: ‘De Dalai Lama inspireert met zijn liefde, humor en onvoorwaardelijkheid. En de meesters natuurlijk. En dan verschillende mensen, patiënten, studenten en Reint, mijn levenspartner, voor zijn toewijding aan het spirituele en voor zijn liefde.’

Verlichting is van jezelf houden

Wat is er voor nodig om met een open hart aanwezig te zijn?

Gabriela: ‘Vertrouwen en overgave is heel belangrijk. Vertrouwen is, dat je het niet weet met de ratio, maar in je hart voelt dat het goed is en dat durven volgen. Overgave is, dat je het niet controleert, dat je de consequenties niet kunt overzien en dat je jezelf overgeeft aan het proces. Zelfs als je angstig bent, gaat toch het hart voor. Het onvoorwaardelijke hoort er ook bij. Dat betekent oordelen loslaten. Ik open me voor mijzelf of een ander en dan voel ik hoe het is, zonder oordeel daarover.’

Reint: ‘En dat je van jezelf houdt en liefde kunt accepteren.’

Er is nog een thema, de relatie tussen man en vrouw

Gabriela: ‘Spiritualiteit wordt vaak gezien als iets hemels, maar heeft ook een aardse kant. De aarde is ook liefde en hoort erbij. Alles op aarde is een uitdrukkingvorm van liefde. Er is een vrouwelijk stuk van spiritualiteit, bijvoorbeeld overvloed. En daar mogen we van genieten. Een vrouw mag er gewoon zijn. In ons tweede boek wordt ook een openbaring opgenomen over de balans tussen de mannelijke en vrouwelijke energie op aarde, die essentieel is. Het conflict dat nu bestaat tussen de christelijke en de moslimwereld, is terug te voeren naar de man-vrouw onbalans. Volkeren waar de vrouw niet geëerd wordt, zitten in armoede, oorlog en pijn. De gedachte dat de vrouw in haar kracht komt, maakt mannen angstig en in de war.’

De volwaardige partner van Jezus

Reint: ‘Een ander aspect is dat wij bang zijn voor sek-

sualiteit en de kracht daarvan. Op het moment dat je partner gelijkwaardig is, ontstaat er een grote kracht waarvan we denken dat we er niet mee om kunnen gaan. Dan komt liefde vrij. Als we onze partner niet als gelijkwaardig zien, kunnen we niet bij die bron komen. 5000 jaar geleden was het Godsbeeld vrouwelijk – de Godin stond centraal. Toen kwam de fase van de bronstijd en hebben mannen de macht gegrepen. Ze maakten wapens en bedreven grootschalige landbouw. Mannen zijn gaan domineren en de vrouw werd als onrein, verleidster en intrigante gezien. Toen Jezus op aarde kwam, was de positie van de vrouw nihil. Maria Magdalena was de volwaardige partner van Jezus, maar kon haar rol niet spelen omdat ze in die maatschappelijke “setting” als vrouw niet als geloofwaardig werd gezien. De boodschappen van Jezus zijn toen passend binnen het bewustzijnsniveau van dat moment opgevat. Daar komt het idee vandaan dat de mensen om Jezus heen alleen mannen zouden zijn geweest. Dat idee is als blauwdruk gaan fungeren voor het hele bestuurlijke

West-Europa. Nu zie je langzaam dat de vrouw er mag zijn. Er ontstaat een balans. Bijvoorbeeld in het bedrijfsleven, waar de zorgzame kant van de vrouw wordt geïntroduceerd. Ook de milieubeweging is een uitdrukking van het erbij brengen van de zorgzame kant. De naar buiten gerichte externe kracht van de man wordt aangevuld met de naar binnen gerichte zorgzame kant van de vrouw.’

Gabriela: ‘In ons tweede boek staat ook een openbaring die handelt over de uitdaging van de kerk om het vrouwelijke te integreren. Als de kerk dat niet doet, gaat hij afsterven, want dat is niet meer van deze tijd.’

Ben je gelukkig?

Gabriela: ‘Steeds meer. Ik ben daarin gegroeid. Ik ben heel vaak gelukkig en soms niet. Als ik het vergelijk met tien jaar geleden, ben ik ontzettend veel meer gelukkig.’

Reint: ‘En we hebben net een dochter gekregen. Dat vind ik écht een wonder.’ ●

BOEKFRAGMENT

Een Openbaring van Jezus over zijn Opstanding

Zoals bekend is Een Cursus in Wonderen door Jezus via een innerlijke stem aan Helen Schucman doorgegeven. Haar collega Bill Thetford noteerde de tekst. Een vergelijkbare samenwerking zien we momenteel bij het echtpaar Gabriela en Reint Gaastra-Levin. Gabriela krijgt ‘openbaringen’ door van Jezus, Maria en Maria Magdalena, die door Reint worden genoteerd. De genoteerde boodschappen vormen samen de boeken *Over de Goddelijkheid van de mens*, deel I en II. Zie ook de boekbespreking achter in dit blad.

Hier een fragment uit deel II.

Jezus: ‘Lieve mensen, we hebben al in de vorige Openbaring over mijn kruisiging gesproken en de processen die zich daarbij hebben voltrokken. Ik heb jullie toen ook uitgenodigd om contact te maken met jullie eigen kruisigingen. Ik doel dan op de momenten dat jullie jezelf veroordelen tot slachtoffer of dader in bepaalde situaties. We hebben gezien dat belangrijke aspecten

van het kruisigingritueel het groeien in bewustzijn van dualiteit naar eenheid, van goed en kwaad naar mededogen, van angst naar liefde betreffen. Zoals tijdens een geboorte de baby zijn of haar weg naar de wereld moet openen en samen met zijn of haar moeder door een transformatieproces heen dient te gaan, zo worden jullie op eenzelfde wijze geboren vanuit dualiteit naar eenheid. Dat wil zeggen: jullie gaan eerst door bepaalde pijnlijke processen heen waarin jullie je een slachtoffer voelen, anderen als daders zien en verdriet en boosheid ervaren. Op het moment dat jullie de dualiteit van goed en kwaad doorbreken en door mededogen en liefde in het hart komen, hebben jullie een vergelijkbare ervaring als een baby die door het geboortekanaal heen in een grote ruimte terechtkomt waarin hij of zij zich vrij kan bewegen, ademhalen en vanuit een breder perspectief kan observeren. De baby kan na de geboorte naar de moeder kijken en het wezen zien in wie hij of zij negen maanden is volgroeid. Het jonge kind kan zich nu anders met de moeder verbinden dan toen hij of zij nog in de baarmoeder was. Wanneer jullie boven goed en kwaad uitstijgen, voelen jullie je vrijer, net alsof jullie uit een beklemmende ruimte zijn ontsnapt. Dan zijn jullie in een andere, een hogere dimensie geboren. Dit zijn de essenties van mijn opstanding: de opstanding van dualiteit naar eenheid

en het ontwaken van het Christusbewustzijn in het hart. Het ontwaken van de onvoorwaardelijke liefde in het hart vormt de basis van het ervaren van de eigen Goddelijkheid.’

Iedereen is onsterfelijk

Jezus: ‘Door mijn “opstanding” heb ik mensen hun ware essentie kunnen laten zien. Veel mensen waren zich tweeduizend jaar geleden niet bewust van hun Goddelijke aard en ze konden zich niet voorstellen dat er iets meer in hen was dan een materieel lichaam. Hun visie op geboorte en dood was ook nog beperkt en het ontbrak hen aan contact met hun onsterfelijke ziel en hun Hogere Zelf. Daardoor waren ze zich niet bewust dat ze in wezen al onsterfelijk waren en dat hun bewustzijn ook na de dood zou blijven bestaan. Dit betekent niet dat ik de enige ben die in jullie termen “de dood overwint” en “een eeuwig leven heeft”. Ieder mens – toen en nu – is een incarnatie van een onsterfelijke ziel die meerdere malen op Aarde komt om zich verder in bewustzijn te ontwikkelen. Datzelfde heb ik ook gedaan vanuit de dimensie van mijn eigen ontwikkeling en missie.’

De functie van het lichtlichaam

Jezus: ‘Ten tijde van mijn opstanding werd mijn materiële lichaam zeer snel in de Aarde verteerd, met de Aarde versmolten. Met alle liefde en dankbaarheid heb ik mijn “vervoermiddel” aan Moeder Aarde teruggegeven met de erkenning wat het voor mij heeft betekend. Het was voor mij een waardevol instrument dat mij in staat stelde om op de Aarde te kunnen zijn en mijn missie uit te voeren en te volbrengen. De subtiele en energetische kanten van mijn lichaam en mijn bewustzijn namen de gedaante van een lichtlichaam aan, waarmee ik mij nog aan de mensen op Aarde kon laten zien. Het was de intentie van mijn manifestatie in dit nieuwe lichaam om de mensen – die zich gecommiteerd hadden aan mijn missie op Aarde – te laten ervaren wat de volgende stap in de ontwikkeling van hun bewustzijn zou zijn. En om hen te helpen zich daar een voorstelling van te maken teneinde zich daar mee te kunnen verbinden. Ik bedoel hiermee dat deze mensen er aan toe waren om ook zelf boven dualiteit uit te groeien en in eenheidsbewustzijn te komen. Mijn verschijning in een lichtlichaam was voor hen een duidelijk teken van mijn Goddelijke essentie. Een lichtlichaam is overigens een niet-materieel lichaam dat wel door geïncarneerde zielen als materie waargenomen kan worden. Een lichtlichaam wordt gevormd door licht-eenheden die vanuit een hogere dimensie worden geprojecteerd in een vorm die ook zichtbaar is voor Aardse mensen. Het is voor mensen niet eenvoudig

om een lichtlichaam van een normaal lichaam te onderscheiden. Alleen “verheven” meesters zijn in staat om een lichtlichaam te projecteren. Om dit te kunnen doen moet men de Aardse leringen hebben afgerond en qua bewustzijn volledig van dualiteit naar eenheid zijn gegaan. Door met mijn lichtlichaam in contact te komen, konden de achtergebleven mensen ook zelf – bewust of onbewust – contact maken met hun eigen Goddelijkheid en dat aanvaarden. Zo konden zij ook in hun verdere groei de Goddelijkheid in andere mensen ervaren. Bij het grootste deel van deze groep volgelingen nam de integratie van deze ervaring niettemin jaren in beslag. Een verdere verdieping van dit proces voltrok zich tijdens Pinksteren.’

Alle mensen zijn ambassadeurs van het ontwaken van het Christusbewustzijn

Jezus: ‘De verdere missie op Aarde van deze mensen, die destijds in mijn omgeving waren, was het openen van hun hart, het doen ontwaken van het Christusbewustzijn in hun hart en om een instrument voor anderen te zijn om hen dit proces ook te laten ondergaan. Op dezelfde manier zijn jullie allemaal mijn apostelen, ambassadeurs van het ontwaken van het Christusbewustzijn in het hart. Als jullie dit volledig willen beleven, kunnen jullie kiezen om boven jullie slachtoffer/dadergevoel uit te stijgen. Elke keer wanneer jullie je betrokken voelen bij een strijd tussen goed en kwaad kunnen jullie een hogere invalshoek kiezen om zo een meer neutrale kijk op de situatie te krijgen, om zo alles als een deel van het Goddelijke plan te kunnen zien. Deze andere invalshoek helpt jullie om met mededogen naar allerlei situaties te kijken en doet de onvoorwaardelijke liefde in jullie hart opbloeien. Jullie krijgen het gevoel dat jullie de hele wereld in jullie hart kunnen omhelzen, ongeacht het gedrag van mensen of de omstandigheden die zich voordoen. Deze hartopening ervoer ik ook tijdens mijn kruisiging voordat ik stierf. Jullie hoeven voor deze hartopening niet te sterven, voor jullie is dit een keuze die jullie elke dag in het normale leven kunnen maken, om deze trap van mededogen steeds verder op te klimmen. Elke keuze die jullie maken, is als het nemen van een traprede die jullie omhoog voert en verder brengt in het openen van jullie hart. In deze ontwikkeling willen wij, de Broeders en Zusters van de Witte Broeder- en Zusterschap, waar ik Jezus deel vanuit maak, jullie van dienst zijn. Bid tot ons wanneer jullie hart jullie dit ingeeft.’

Uit: *Over de Goddelijkheid van de mens*, Deel II. Uitgeverij Follow Your Heart, Apeldoorn. 2004. info@followyourheart.nl / www.openbaringen.com

Lindo en Isaac

Leven in liefde: de ware passie

Onlangs vroeg de uitgever van een krant in Florida me om een recensie te schrijven over de film *The Passion of the Christ* van Mel Gibson die zoveel beroering in het land teweegbrengt. Laat ik beginnen met te bekennen dat dit stuk geen recensie is van Mel Gibsons film. Die heb ik niet gezien en eerlijk gezegd kan ik mezelf er ook niet toe zetten om hem te gaan zien. Ik ben er lang geleden mee opgehouden om naar gewelddadige films te gaan en omdat mijn vrienden me hebben verteld dat dit een van de meest gewelddadige films is die ze ooit hebben gezien – gefocust op de laatste twaalf uur van Jezus' leven, waarbij de kruisiging natuurgetrouw wordt getoond – wil ik mijn gelofte tot 'onthouding van gewelddadige films' niet breken, ondanks het belang van het onderwerp voor mijn werk als leraar van het Christusbewustzijn.

Overigens heb ik een voorkeur voor het portret dat van Christus wordt gegeven in Pier Paolo Passolini's film *Het evangelie volgens Mattheüs*. Deze zwart-wit film uit 1964

is pure poëzie. In de vorm van een documentaire brengt Passolini's film de essentiële gebeurtenissen van het evangelie tot leven, kaal maar van een ontzagwekkende schoonheid. Het is een film zonder speciale effecten of welke vorm van spektakel dan ook. Niettemin wordt een sterke visuele kracht bereikt, verankerd in de close-ups van Jezus als hij rondgaat met zijn familie en discipelen, al onderwijzend en genezend en op gezaghebbende manier diegenen confronteert wier harten gesloten waren. Een van de meest treffende scènes is die waarin Jezus, oog in oog met de kijker, de Bergrede houdt. Je kunt de diepte van zijn ogen peilen als hij terugkijkt naar jou. Je voelt dat hij zich recht tot je hart richt.

Een universele gekte

Passolini's film gaat over Jezus' leven en zijn leraarschap. Zijn kruisdood wordt gezien in de context daarvan. Er is geen spektakel van gemaakt om onze angst of schuldgevoelens op te roepen.

Lees verder na pagina vier van Het Hart

Activiteiten chronologisch

- 29 januari 2005
Open Workshop, Arnhem
- 13 februari 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 26-27 februari 2005
Workshop 'Ben je bereid... vrede als je enige doel te kiezen', Amersfoort
- 12-13 maart 2005
Familieopstelling, Amersfoort
- 20 maart 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 3 april 2005
Miniworkshop AH, Tilburg
- 9 april 2005
Landelijke Facilitatordag, Hilversum
- 17 april 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 23 april 2005
Open Workshop, Groningen
- 8 mei 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 27-29 mei 2005
Facilitatortraining II, Faciliteren zonder oordelen, Amersfoort
- 4 juni 2005
Open Workshop, Hilversum
- 18 juni 2005
Open Workshop, Breda
- 19 juni 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 1-3 juli 2005
Meditatieve workshop, Echt
- 17-24 juli 2005
Training The Work, Havelte
- 14-25 augustus 2005
Intensieve workshop, Mölmeshof, Duitsland
- 2-4 september 2005
Facilitatortraining I, Faciliteren met een open hart, Amersfoort
- 11 september 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 16-18 september 2005
Meditatieve workshop, Wahlwiller
- 30 september – 2 oktober 2005
Facilitatortraining V, Ziekte & Gezondheid, Amersfoort
- 9 oktober 2005
Miniworkshop, Moorveld
- 29 oktober 2005
Open Workshop, Middelburg
- 5-6 november 2005
Open workshop, Amersfoort

ACTIVITEITEN

FACILITATORTRAININGEN

De facilitatortrainingen zijn bedoeld voor mensen die willen leven en werken met de principes van Attitudinal Healing en/of het gedachtegoed van Een Cursus in Wonderen, in hun dagelijks bestaan, in het gezin, op het werk, of die AH-, Course- of andere groepen willen begeleiden.

In de trainingen I en II worden verschillende vaardigheden die samenhangen met de AH-richtlijnen geoefend, zoals empathisch luisteren, luisteren zonder oordelen, bewustwording van je gevoelens, ze accepteren en ermee leren omgaan, angst loslaten en door de ogen van liefde kijken.

In de trainingen III, IV en V kijken we vooral naar onze eigen motieven om groepen te begeleiden, naar dat wat ons inspireert en naar de beelden die we hebben over ziekte en gezondheid. Zowel de principes als richtlijnen van Attitudinal Healing zijn gebaseerd op het gedachtegoed van ECIW.

Facilitatortraining I

Faciliteren met een open hart. Luisteren met een open hart.
2-4 sep 2005, Amersfoort, €300

Facilitatortraining II

Faciliteren met een open mind. Luisteren zonder te oordelen.
27-29 mei 2005, Amersfoort, €300

Facilitatortraining III

Dienstbaarheid.
Dienstbaar zijn in je rol als facilitator, Nog geen datum gepland

Facilitatortraining IV

Inspiratie.
Wat inspireert je echt en wat betekent dat voor jou als facilitator?
Begin 2006

Facilitatortraining V

Ziekte en gezondheid.
Welke beelden over ziekte en gezondheid heb je en wat is de invloed daarvan op je rol als facilitator?
30 sep-2 okt 2005, Amersfoort, €300

Voor alle trainingen geldt: vrij 10-16 uur, incl. verblijf en cursusmateriaal.

Landelijke Facilitatordag

za 9 apr 2005 – 10.00-16.30 uur
Contact- en studiedag voor facilitators van groepen en/of deelnemers aan een of meer facilitatortrainingen en/of mensen die een groep willen starten.
Plaats: Hilversum, De Drie Berken.
Op basis van donatie.

TRAINING THE WORK of Byron Katie

Voor iedereen die wil trainen in het zichzelf en anderen begeleiden bij het aanbieden van The Work of Byron

Aanmelding activiteiten e/o bestelling

Ik wil deelnemen aan (naam activiteit): _____

op (datum): _____

Ik bestel (titel): _____

Van (artiest): _____

Datum: _____ Handtekening: _____

Bij aanmelding voor een workshop of training ontvangt u schriftelijk bericht van aanmelding.

Als u een bestelling doet krijgt u deze met factuur thuis gezonden. (z.o.z)

International Conference for Attitudinal Healing

21-23 oktober 2005
San Rafael, Californië
Thema 'Your attitude is everything'
e-mail: Netattheal@aol.com

HARTCONTACT

Zoek u een eet-, wandel-, studie- of levenspartner of een logeeradres? Adverteer zelf of kijk in HARTCONTACT! Een advertentie plaatsen kan door een advertentietekst (max. 250 posities) met €2,50 aan postzegels te sturen naar:
HARTCONTACT, Luipertstraat 12, 6237 NM Moorveld.

Gastvrij Bed & Breakfast, in een sfeervolle omgeving. Om tot rust te komen, bij te tanken, alleen of met z'n twee. Voor info zie website: www.travel.to/dreischor

Ideeën voor dit tijdschrift en/of voor het leven van vrede en vergeving?
Mail naar: ideeenbus@elsthissen.nl

MIRACLES IN CONTACT

De principes en richtlijnen van Attitudinal Healing stammen uit Een Cursus in Wonderen. Dit is de Nederlandse vertaling van *A Course in Miracles*©, die in 1976 in Amerika verscheen. In Nederland is de Stichting Miracles in Contact (MIC) actief om studenten en andere geïnteresseerden in de Cursus met elkaar in contact te brengen en informatie te geven over activiteiten rond de Cursus. MIC organiseert daartoe maandelijks bijeenkomsten, workshops en lezingen. MIC geeft een Nieuwsbrief uit en beheert een boekenvoorraad, met de Cursus in verschillende talen, literatuur over de Cursus, en audio- en videotapes. MIC, Postbus 127, 8200 AC Lelystad. Telefoon: 0320-284535; fax: 0320-284536.

Chatbox Attitudinal Healing en Een Cursus in Wonderen

Elke eerste maandag van de maand bestaat de mogelijkheid in het Nederlands te chatten over AH en ECIW. We maken gebruik van de Chatbox van het International Network for Attitudinal Healing in Sausalito, USA.

Data: 7 feb*; 7 mrt*; 4 apr*; 2 mei; 6 juni; 4 juli; 1 aug; 5 sept; 3 okt; 7 nov; 5 dec

Tijd: 19.00-19.30 Nederlandse tijd.

Gastvrouw: Ellen Heijstek.

*Thema: Het Goddelijke in de mens

Gebruiksaanwijzing (toegang) Chatbox:

- 1 Ga naar website: www.attitudinalhealing.org
- 2 Klik op het Logo van het International Network rechts bovenin de pagina.
- 3 Klik op 'Login' links boven.
- 4 Log jezelf in. De eerste keer moet je een 'userprofile' maken.
- 5 Scroll naar beneden en klik op General Chat (rechterskolom).
- 6 Rechts kun je zien wie er ingelogd is.
- 7 In het balkje onderaan kun je intikken wat je wilt zeggen. Druk op enter en de tekst wordt voor iedereen leesbaar.

CD lijst

De volgende CD's zijn bij het Centrum te bestellen met de bestelbon of e-mail cms@elsthissen.nl. Prijzen exclusief portokosten.

James Twyman Emissary of light, €19,50 May Peace Prevail on Earth, €19,50 The Order of the Beloved Disciple, €20,50	Kathy Zavada In Love Divine, €19,00 I'm right here, €19,00 Union, €19,00	Father, Father €19,00 Make me an Instrument €19,00 Climbing the Mountain €19,00
Peter Makena In Love, €18,15 Open to Grace, €18,00 Heart of Kindness €18,50 River of Blessings €18,50	Journey Home , €19,00 Mother's Song , €19,00 Kirtana The Offering, €18,15 This Embrace, €18,50 Parrish Light, €18,50	Sophia Journey into love €19,00 Hidden waters/Sacred ground €19,00 Return €19,00 Chakra Healing Chants €19,00
Shaina Noll Songs for the Inner Child, €18,50 Bread for the Journey, €18,15 You can relax now, €18,50	A Deeper Surrender , €18,50 Steven Walters Just this Moment, €19,50 David Whyte Close to Home, €20,50 Kurt van Sickle River of Life €19,00 Mother Divine €19,00	Engelenkaarten Doreen Virtue, Healing with the Angels Oracle Cards, Prijs: €25,- inclusief Ned. vertaling (vertaling alleen bij het Centrum verkrijgbaar). Portokosten €5,95
Wendi Blom Dreams within Dreams, €15,90 Wild Roses/Beth & Cinde Voices on the Wind, €19,05 Northren Lights, €19,05		

Leven in liefde: de ware passie

Laten we vooral niet vergeten dat Jezus niet de enige is geweest die op die dag is gekruisigd. En zijn sterven was niet beter of slechter – noch zijn lijden erger of minder erg – dan dat van de anderen. De grote tragedie was dat Jezus – een mens zoals andere mensen – ter dood werd gebracht vanwege zijn geloofsopvattingen. Hij was niet de eerste mens die is vernederd en mishandeld door deze ultieme daad van menselijk onrecht en verraad, noch was hij de laatste.

Nog dagelijks worden mannen en vrouwen onmenselijk behandeld en gemarteld. Sommigen zijn slachtoffers van politiek, etnisch of racistisch geweld. Anderen worden geteisterd door armoede of ziektes als kanker of aids. Weer anderen zaten in de vliegtuigen die de Twin Towers hebben doorboord. En nog weer anderen waren baby's die door Amerikaanse bommen zijn gedood in Irak. De straten van Jeruzalem en Gaza zijn bezaaid met de dode lichamen van jonge joden en Palestijnen, geworden tot offerdieren vanwege een of andere misvatting en oude vergissing, die zichzelf van de ene op de andere generatie blijft herhalen.

Geweld is een universele gekte die in alle landen, in alle religies en onder alle rassen evenzeer voorkomt. Het is vrijwel nooit een laatste toevlucht. En het is nooit gerechtvaardigd. Om welke reden of onder welke omstandigheden dan ook. Dat, mijn vrienden, is wat Jezus onderwees. En dat ten slotte was, waarom hij is gekruisigd. Jezus was een vredebrenger, een onbevreesde bepleiter van gelijkwaardigheid en een sterke tegenstander van onrecht en hypocrisie. Hij was niet bang om het op te nemen tegen de gezagsdragers in zijn tijd. Die waren niet in staat de waarheid over zichzelf onder ogen te zien en Jezus bleef ze er keer op keer, onvermurwbaar, op wijzen.

Jezus wist dat ze hem konden doden. Dat ze hem konden martelen. Konden laten lijden. Maar ze konden de waarheid waar hij voor stond niet vermoorden. Hoe meer zij er zich tegen zouden verzetten, hoe groter die zou worden.

In zijn tijd sprak Jezus tegen een paar duizend mensen. Vandaag de dag spreekt hij miljarden aan. Waarheid kan niet vernietigd worden. Als een feniks rijst zij op uit haar as. Dat is de betekenis van de herrijzenis. Waarheid heeft het eeuwige leven. Zij is eeuwig. Telkens opnieuw wordt zij geboren in jouw hart en in het mijne. Ik weet niet wat de reden is dat Mel Gibson zich heeft gericht op mijn leermeesters doodsstrijd aan het kruis. Niet dat ik vind dat we dat stuk weg moeten laten – het is nodig dat we weten dat hij een mens was zoals ieder van ons, we moeten zijn pijn voelen net zoals hij de onze – maar zijn doodsstrijd is slechts een deel van het verhaal. En, als we zicht willen krijgen op een van de grootste menselijke levens van alle tijden, dan is het nodig dat we het hele verhaal horen.

Momenten van vervoering

Toen mijn vader Lindo op sterven lag met kanker, was het niet eenvoudig voor me om aan te zien hoe hij leed. Toch was dit onvermijdelijk. Hij moest er doorheen en mijn broer en ik moesten er samen met hem doorheen. Beiden zijn we dankbaar voor de laatste maanden die we samen met hem mochten doorbrengen. We zijn dankbaar voor de glimlachjes en momenten van extase die in de plaats kwamen van de pijn.

Er is een foto waarop een van die extatische momenten is vastgelegd als Isaac, de zoon van mijn broer, iets in het oor van mijn vader fluistert. Hoewel het een woordeloos moment is, hoor ik hem zeggen: 'Lindo, u bent een prachtmens en ik houd van u. Het maakt me zo gelukkig dat ik in uw ogen heb mogen kijken, al was het maar gedurende een paar kostbare dagen, en het maakt me heel bedroefd dat u nu gaat sterven. Vergeet alstublieft niet: ik zal altijd van u blijven houden.' Mijn vaders gezicht is duidelijk zichtbaar volkomen ontspannen en in volle overgave aan dit moment. Hij voelde al die liefde, die zo onschuldig en vrij werd geschonken. Ik weet zeker dat er ook voor Jezus tussen de pijn door net zulke momenten van vervoering zijn geweest; momenten waarop hij zich open kon stellen om de liefde van zijn familie en discipelen te ontvangen; momenten waarop hij voelde dat de Heilige Geest zijn vermoeide en gepijnigde lichaam met Zijn steunende armen omsloot. Ik geef er de voorkeur aan die momenten in herinnering te houden, liever dan de momenten van beestachtigheid en aflachting door mensenhanden, net zoals ik me mijn vaders gezicht wil blijven herinneren als Isaac hem zijn liefde influistert.

Ik ontken de pijn of het lijden niet. Hoe zou ik kunnen? Hoe zou iemand van ons dat kunnen ontkennen? Ieder van ons moet dit doorstaan in zijn leven. Maar het is slechts een deel van het verhaal.

Dit is het andere deel: 'Jezus, mijn geliefde broeder. Er wordt van je gehouden. Alle liefde die je ons hebt geschonken, schenken wij nu aan jou. Jij hebt ons geleid naar de waarheid en wij hebben die ons eigen gemaakt. Wij vervolgen nu onze weg in naam van de liefde en brengen vergeving in praktijk zoals jij ons hebt geleerd. We preken niet, noch trachten we te bekeren. We zijn er niet op uit onszelf als goed en anderen als slecht te bestempelen. We delen eenvoudig met alle anderen – wie ze ook zijn – de onmetelijke diepte van de liefde die jij in ons hebt doen ontwaken. Moge God je behoeden en je in zijn liefhebbende armen koesteren, voor nu en altijd.'

Paul Ferrini

Vertaling: Marjan Rikkers

Paul Ferrini heeft een aantal boeken geschreven over het Christus-bewustzijn. Info: www.paulferrini.com

Met rode saus

Jojan, een medestudent uit de ECIW-studiegroep stelt voor naar de film 'The Passion of The Christ'* te gaan. Nadat wij klaar zijn met het uiten van verbaasde en afwerende uitroepen, zegt hij stellig die film te willen gaan bekijken door de ogen van de Cursus. De volgende bijeenkomst begint hij er weer over. De keer daarop trekt de meerderheid van ons de agenda en maken wij een afspraak. Qua inhoud lijkt de film mij als ingewijde in de Cursus een megamisser, door zo de nadruk te leggen op het zogenaamde lijden van Christus. Argumenten om toch te gaan zijn dat ik Jojan praktisch niets kan weigeren (als u dit slap vindt, komt dat omdat u hem niet kent) - en ik het héérlijk vind om in de bioscoop te zitten; en zeker tussen die lieve schatten van de groep. Desnoods houd ik mijn ogen dicht.

Tegen vijven vullen wij een rij in het zaaltje. Nog maar net heb ik mijn stoel lekker warm gezeten of het licht floept aan en worden wij filmdoekbreed aangemoedigd te gaan pauzeren. Vreemd, want de film is nog maar even begonnen. Later wordt het mij duidelijk dat dit idee geboren moet zijn uit economische overwegingen. Na de pauze beginnen namelijk de martelingen, die tot een minuut voor het einde van de film nauwelijks meer ophouden, op een terugblikje na, zo hier of daar. Dat nodigt niet uit zwaar aan het roomijs of de m&m's te gaan. Als de film verdergaat, fluistert een buurman mij na een poosje in het oor: 'Het lijken wel de Amerikanen in Irak.' Er lijkt geen einde te komen aan de foltering. Bloed en stukken vlees vliegen in het rond. Na de kruisiging zie je beelden waarop Jezus ongeschonden naast zijn lijkwade zit - en een zware steen die het rotsgraf afsluit begint weg te rollen. Ik leef op en zet mijn aandacht weer op vol, maar dan begint de aftiteling. Het is volbracht, denk ik opgelucht en vagelijk onwel. Omdat de film onder etenstijd draaide en ik vlak bij de bioscoop woon, had ik de groep plus meegekomen partners uitgenodigd na afloop ervan bij ons te komen eten. Daar aangekomen vergast mijn echtgenoot ons

op zijn onovertroffen spaghetti. Doorgaans verheug ik me daar op. Dit keer ligt dat anders. Als de pasta op mijn bord ligt, bedolven onder een amorfe vlats rode saus - voelt het alsof de film weer verder gaat. Uèh. Right sause - wrong moment. En dan zoals altijd, blijkt tijdens de uitwisseling weer dit verbazingwekkende fenomeen: wij hebben allen een andere film gezien. De uitingen erover variëren van prachtig & indrukwekkend tot afstotend & elk doel voorbijschietend. Een brillenkwestie dus. Gezien door mijn bril gaat deze film over een lichaam. En om die reden had hij wat mij betreft ook kunnen gaan over Flip den Dulk uit Breda of zo, want ik vind geen inspiratie in de wreedheden mij getoond. Voor mij zou het aantrekkelijk zijn als een film over Jezus mijn hart zou weten te raken; me zou uitnodigen vanuit liefde te leven, in navolging van hem. Citaat uit de Cursus: 'Ik heb er omwille van jou en mij voor gekozen te laten zien dat de meest buitensporige gewelddaad, zoals het ego dat ziet, niets te betekenen heeft. Zoals de wereld deze zaken beoordeelt, maar niet zoals God ze kent, werd ik verraden, verlaten, geslagen, uiteengereten en tenslotte gedood' (T6.I.9:1-2). Zou de filmmaker de laatste zin van deze passage uit de Cursus gelezen hebben en de rest van het boek overgeslagen? Deel van Jezus' onderricht was om door middel van zijn kruisiging zijn volmaakte onschendbaarheid te onderwijzen. Maar om dit nou 'The Passion' te noemen? Nog wat citaten uit de Cursus: 'Niet de kruisiging bracht de Verzoening tot stand, de opstanding deed dat' (T3.I.1:2). En: 'Ik werd niet "gestraft" omdat jij slecht was' (T3.I.2:10). Zonde heeft niets met God te maken. 'God gelooft niet in vergelding' (T3.I.3:4). Waar ik nog nieuwsgierig naar ben is hoe Jojan dat doet, dit kijken door de ogen van de Cursus. Naar de filmbeelden kijken zonder erover te oordelen misschien? Of vanuit liefde kijken naar wat geen oorzaak heeft en geen gevolg? De eerstvolgende keer dat ik hem tref, vraag ik het. Hij kijkt mij een poosje rustig aan en zegt dan: 'Geen flauw idee, maar ik wilde jullie erg graag mee

hebben en dit leek mij een aardig lokkertje.' Of dit te vergeven is? Absoluut, en zelfs nog voordat hij het eerste woord gesproken heeft. Tja, wat verder nog te zeggen over The Passion? Wij zijn volkomen vrij. De filmmaker om zo'n film te maken, en ik om er wel-of-niet naar te gaan kijken.

'En ...,' vraag ik op zoek naar een praatje, aan een godvruchtige collega, 'al naar "The Passion of The Christ" geweest?' Haar lichaam hoekt alsof zij in de bil gekne-

pen wordt en scherp snerpt zij van tussen haar tanden: 'Ik ga toch ook niet naar een pornofilm!'

Annemarie van Unnik

* *The Passion of The Christ* is een film over de laatste twaalf uur van het leven van Jezus, waarin hij gevangen genomen wordt, beschuldigd van heiligschennis en gekruisigd.

De waarheid achter het verhaal

Marrigje Dijkma geeft in onze nieuwe vragenrubriek Hoe kan ik dit anders zien? antwoord op vragen, die iedereen van Een Cursus in Wonderen wel eens stelt.

Voel je uitgenodigd om ook jouw vraag aan haar te stellen.

Deze keer gaat zij in op de vraag: 'Als ik geen lijden meer zie, geen verhalen meer heb, waar ligt dan de grens met onverschilligheid?'

Marrigje Dijkma

Deze vraag komt natuurlijk voort uit de angst om onverschillig te worden. Je bent bang dat je je uiteindelijk zult afwenden van mensen die het moeilijk hebben, dat je zo ver komt dat je bij het zien van ellende de schouders ophaalt vanuit een houding van 'ieder moet maar voor zichzelf zorgen'. Je bent bang voor een hart van steen.

Ik kom deze angst juist tegen bij mensen die zeer begaan zijn met het welzijn van anderen, die zich altijd hebben ingezet voor een betere wereld, opgekomen zijn voor misdeelden en verdrukten, voor rechtvaardigheid, voor het milieu... Onlangs nog heb ik iemand in mijn

sprekkamer letterlijk horen verzuchten, horen snikken eigenlijk: 'Als ik geen lelijkheid en geen lijden meer zie, me er niet meer druk over zou maken, waar moet dat dan naartoe met de wereld? Ik ben bang dat ik dan onverschillig en verbitterd word, dat ik uiteindelijk zeg: ze zoeken het maar uit!' In elk geval blijkt uit zo'n noodkreet een warm kloppend hart voor de wereld en dat raak je gelukkig niet zo maar kwijt.

Koude duisternis

Zelf ben ik een andere weg gegaan. Ooit, lang geleden, al voor mijn geboorte heb ik mijn hart gesloten en ben ik onverschillig geworden. Ik heb een notie dat ik ter wereld kwam met de gedachte: 'Ik moet hier zijn, maar het zal wel weer niks wezen in die koude duisternis'. Ik zie onverschilligheid nu als gestolde emotie, haat en woede die niet als zodanig worden onderkend, waardoor het hart koud wordt. Wie onverschillig is mist de verbinding, heeft geen betrokkenheid. Het is de machteloosheid van de afgescheiden mens. Je probeert te overleven met je onverschilligheid. 'Het zal allemaal wel, het is vreselijk, maar ik wil er geen last van hebben en ik kan er toch niks aan doen.'

Komend dus vanuit een koude onverschilligheid over een wereld waar ik niets mee kon, die ik afwees en waarvan ik me het liefst helemaal terugtrok, zie ik door de lessen van Een Cursus in Wonderen langzamerhand mogelijkheden om met het lijden in de wereld om te gaan, er wat aan te doen zelfs. Ik voel me meer betrokken dan ooit, ik leer mijn hart te openen en voel dat vaak letterlijk warm worden. Mijn bevroren hart ontdooit en daar ben ik heel blij om.

Wat zegt de Cursus dan over 'geen lijden zien'?

Lees daarover vooral het begin van hoofdstuk zes van het Tekstboek. Daarin legt Jezus uit, dat zijn kruisdood tweeduizend jaar geleden verkeerd begrepen is, doordat wij (met de discipelen en de christelijke traditie) ons hebben laten misleiden door het ogenschijnlijke lijden van Jezus. **Wij hebben alleen het lijden gezien en we hebben de opgestane Christus genegeerd.** Dat

is in een notendop waar het bij het onderhavige thema om gaat. De discipelen hebben hun verhalen verteld, die terechtgekomen zijn in de evangeliën (de goede boodschappen), gepresenteerd als lijdensverhalen. En wij zijn het lijden als iets noodzakelijks gaan zien. Als wenselijk zelfs. Of nog erger: als na te volgen. Jezus zegt erover in de Cursus dat de kruisiging slechts een extreem voorbeeld is. Een voorbeeld van een zinloze reis, een voorbeeld van verkeerde waarneming bij het zien van geweld. In werkelijkheid zijn wij namelijk onschendbaar, niet stuk te krijgen, net als Jezus zelf. Hij staat door de kruisiging, nee door de opstanding, model voor onze bewustwording hiervan. Van zijn voorbeeld kun je leren dat je bij welk lijden dan ook, eraan voorbij kunt kijken naar de werkelijkheid erachter. Het lijden misleidt, maar wat er ook gebeurt: we kunnen ons de éénheid met God en met elkaar herinneren.

Waarachtig aanwezig zijn

Hoe nu verder?

Laten we nuchter blijven: we zullen voorlopig wel lijden zien en elkaar veel verhalen vertellen. Het is niet reëel om ons bezig te houden met het uiteindelijke doel van het einde van alle lijden. Voor nu biedt die andere focus (namelijk op het licht van de waarheid achter het verhaal) ons een manier om zinvol aanwezig te zijn bij wie we zien lijden. We hoeven niet meer terug te deinzen voor wat we vreselijk vinden en wat ons machteloos maakt. De bedoeling is dat wanneer je verdriet en ontreding ziet, dat je er dan voor kiest om eraan voorbij te kijken naar een andere werkelijkheid, naar de heerlijkheid achter de schijn. De keus om je God te herinneren, om de ware troost achter het lijden te zien.

Maar wat moet ik dan doen?

Er is een manier om te helpen en waarachtig aanwezig te zijn zonder je aandacht te focussen op het lijden. Veel heb ik hierover geleerd van *Psychotherapie; doel, proces en praktijk* uit de *Aanvullingen op Een Cursus in Wonderen*. In de eerste plaats, weet ik niet wat een ander nodig heeft. Ik kan het alleen maar horen, als ik wil luisteren. Niet zozeer naar het lijdensverhaal van de ander, dan wel naar de Heilige Geest. 'Wie beslist er dan wat elk... nodig heeft? Zeker niet jij die nog niet inziet wie het is die vraagt. Er is iets in hem dat jou dat zal zeggen, mits je luistert. En dat is het antwoord: luister. Eis niets, beslis niets, offer niets. Luister. Wat je hoort is waar' (P.3.I.2:1-7).

Laat de ander z'n lijdensverhaal vertellen, bestrijd het verhaal niet en ga er ook niet in mee, maar blijf aanwezig en betrokken. Mededogen is geen medelijden. Je hoeft niet mee in die put, daar heeft niemand wat aan. Nee, je bent erbij, blijft rechtovereind, je staat bij zoals Jezus ons bijstaat: 'Ik maak de reis met jou. Want ik deel een korte poos je twijfels en je angsten, opdat je tot mij komen kunt die de weg kent waarlangs alle angst

en twijfel overwonnen wordt. ...Gods Zoon wordt gekruisigd tot jij deze weg met mij gaat. Mijn opstanding gebeurt telkens wanneer ... een broeder leert dat er een uitweg is uit ellende en pijn. Ik word herboren telkens wanneer ... een broeder zich tot het licht in hem wendt en naar mij zoekt ... dat jij de woorden zult horen die ik spreek en ze aan de wereld geeft. Jij bent mijn stem, mijn ogen, mijn voeten, mijn handen, waarmee ik de wereld verlos ... Neem je broeders hand, want dit is geen weg die we alleen gaan' (WdI. hV.6-9). Wat er in elk individueel geval nodig is, kom je dus alleen te weten door je te verbinden met de Christus en te luisteren naar de Heilige Geest. Of je stem, je handen of je oren gebruikt moeten worden, merk je wel als je doet wat je te doen hebt: je pakt een hand of je reikt een zakdoek aan, misschien spreek je woorden van troost.

Werkelijke betrokkenheid

Op die manier herinner je degene die verdriet heeft aan haar ware aard, je gelooft zelf niet in het verhaal van haar kruisiging maar je wekt geloof in het leven, in de opstanding. Voor de ander is het eigen verhaal waar, het heeft dus geen zin om er tegenin te gaan. Maar 'Ieder die hulp nodig heeft, ongeacht de vorm van zijn leed, valt zichzelf aan' (P1.3:1). Wat hij aanvalt heeft hij zelf gemaakt: een beeld van zichzelf, een karikatuur. Je kunt hem helpen te leren dat hij iets anders, iets veel groter is dan dat beeld. Door zelf niet te focussen op het lijden, op het verhaal, maar naar dat grotere te kijken (de Christus) en er voor hem of haar in te geloven. Dat vraagt vaak veel tijd en geduld, want mensen hechten aan niets zo zeer dan aan hun eigen lijdensverhalen. Er wordt zelfgevoel en identiteit aan ontleend. Men denkt van de pijn en van het lijden af te kunnen komen, met behoud van het dierbare lijdensverhaal en zonder het valse zelfbeeld op te hoeven geven. En dat gaat nu eenmaal niet. De Cursus zegt hierover vaak dat je de waarheid niet naar illusies kunt brengen.

Ik kan me verbonden en begaan voelen met de hele mensheid bij het zien van die vele vormen van lijden, waar we kennelijk allemaal doorheen gaan tot we door de illusie heen kunnen kijken en in Christus zijn ontwaakt. Zie dus - tijdelijk ook voor een ander - dat wat niet voorbij gaat, geloof in die andere werkelijkheid, ondanks dat het lijden nu voor die ander heel werkelijk lijkt. Verbind je met haar of zijn wezen en niet met het lijdensverhaal. Het enige wat telt is: God is met je, al het andere is voorbijgaand. Nog zo'n mooie gedachte die je kunt denken: 'Ontwaak en verheug je want al je zonden zijn je vergeven. Dit is de enige boodschap die elk tweetal elkaar ooit zou moeten geven' (P3.II.4:10-11). Dit hoeft je natuurlijk niet hardop te zeggen, maar het kan jouw innerlijke houding zijn. Dat is een houding van warmte, aandacht en werkelijke betrokkenheid. En dat grenst toch nergens aan onverschilligheid? ●

ATTITUDINAL HEALING LEVEN

Een bijzondere ontmoeting

Zondagmiddag, een mooie lentedag in mei. Ik sta op het station van Utrecht op mijn trein te wachten, op de terugweg van een facilitatorweekend waar ik nog helemaal vol van ben.

De sfeer, de mensen, de warmte en openheid. Ik stroom er van over. Ik ben ook een beetje gejaagd, want mijn trein komt maar niet. En het bord boven perron 11 kondigt ook niets aan. Ik reis haast nooit met de trein, dus ik word nu wel een beetje nerveus. Maar hé, wat kan me nu gebeuren? Ik ben net naar dat weekend geweest en ik ben nog boordevol vertrouwen. Achter mij staat een jongen van een jaar of twintig. Sluik bruin haar, bril, één meter negentig, beetje gebogen (vanwege zijn lengte?). Leuk jong. Over oordelen gesproken. Dat zou ik toch een beetje moeten hebben afgeleerd dit weekend. Zo zie je maar, we doen wat we doen.

Mijn trein is er dus nog steeds niet. En het bord is nog steeds leeg. Ik kijk nog eens vorschend naar de jongen achter mij en stap op hem af. 'Weet jij misschien of de trein naar Eindhoven al is geweest?' In het Engels antwoordt hij mij, dat hij mij niet kan verstaan. Dus in mijn steenkolenengels vraag ik hem het bovenstaande nog eens. Ook hij blijkt Eindhoven als bestemming te hebben. En ook hij weet niet of de trein al is geweest of niet. We wachten nog een beetje en ik begin een praatje met hem (dat mag ik graag doen, een praatje beginnen). 'Where do you come from?' Hij komt uit San Diego. 'Are you visiting Holland or are you living here?' Hij is op een reis van drie weken door Europa. Na een week in Amsterdam te zijn geweest, gaat hij nu voor een paar dagen naar Eindhoven. Daarna naar Londen, Parijs en dan terug. Hij studeert informatica en de school financiert de helft van zijn reis, omdat hij een 'exchange' had met studenten van de TH in Eindhoven. Ondertussen is onze trein er nog steeds niet. Ik ga even naar het stationsplein om te kijken of er iets veranderd is. Volgens het bord daar, gaat de volgende trein om 18.33 uur op dit perron. Ik weer terug. Daar tref ik de jongen weer. Ik deel hem mee dat we goed staan.

Aardbevingen

De tijd verstrijkt en ons praatje duurt voort. Ik vraag hem hoe het leven in San Diego zoal is. Hij vertelt over het warme klimaat. 'You have nice weather here.' O, in Amerika hebben ze het schijnbaar ook graag over het weer. Ik vertel hem uiteraard dat hij het gewoon treft. Dat het hier toch vaak anders is (het is een heerlijke zonnige dag geweest met stralend blauwe luchten, vol

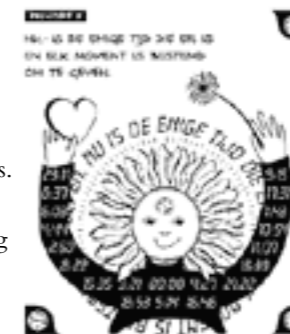
met schapenwolkjes). Ik vraag hem of hij vlak bij de Sint Andreasbreuk woont. Of ze daar veel last hebben van aardbevingen. Mijn zoon Bert is namelijk razend geïnteresseerd in aardbevingen, tornado's en andersoortige catastrofes. Bert is autistisch en dit is een van zijn uit de hand gelopen hobby's, ook wel preoccupaties genoemd. Ik vertel hem dat Bert praat in de taal van zijn actuele hobby. Als dat aardbevingen zijn, dan heeft hij er een, wanneer hij kwaad is. Of als zijn vader een wind laat, is

dat een dikke vette tornado. Berts hobby's variëren nogal eens. Toen hij gek was van computers, sprak hij computertaal, en had hij een vastloper, als hij kwaad was. Ten tijde van zijn 'kippige' periode was hij in zo'n geval helemaal van de leg. De jongeman vindt dat heel grappig, vooral de computertaal.

Plotseling komt uit de luidsprekers de mededeling, dat de trein naar Eindhoven op perron veertien staat. Wij tigen met z'n allen naar perron veertien. 'Follow the crowd,' zegt de jongen. We stappen samen in de trein en nemen plaats op een klapstoeltje in een tussenruimte, want de wagons zijn vol. De jongen haalt een plastic zak met krentenbrood uit zijn rugzak en begint te eten. Wij hebben lekker brood volgens hem, lekkerder dan thuis in 'the States'. Na het eten komt er een boek uit de rugzak en de jongen begint te lezen. Ik laat hem lezen en richt mijn aandacht op het uitzicht, dat door het raam aan mij voorbij flitst.

Zo zit ik wat te mijmeren, over hoe fijn het weekend was. Nog helemaal in de 'kerstsfeer' komt de gedachte bij mij op, dat ik van die korte ontmoeting met de jongeman tegenover mij, toch wel erg heb genoten. Ik zou hem dat wel willen zeggen. Ik zou het hem op één van de kaartjes, die ik dit weekend gekocht heb en waarop één van de twaalf principes van AH staan, willen schrijven. Ik haal het mapje met kaartjes tevoorschijn en kijk of er een bijzit, dat ik toepasselijk vind voor dit moment. Principe vijf springt eruit: 'NU is de enige tijd die er is en elk moment is bestemd om te geven'. Meteen slaat de twijfel toe, zal ik het doen? Zal hij dat niet stom vinden? Wat zal hij van 'that silly old woman' vinden? Ik sla mezelf een poosje innerlijk gade en kom tot de conclusie, dat dit een prachtige kans is om te leren. Niet durven en toch doen. Het ergste wat me kan gebeuren, is dat ik op een stoel zit en mijn hart klopt. Want dat is wat je voelt, wanneer je door de grond zou willen zakken. Ik zal op een stoel zitten en mijn hart zal heel hard kloppen, so what!

Ik rommel in mijn tas om een pen te zoeken, die ik niet vind. De jongen merkt dat op en biedt mij zijn pen aan. Wat een scheetje! Het overtuigt mij nog meer dat dit moment wel erg zijn best doet, mij uit te nodigen om te geven. Mijn stoute schoen aantrekkend, schrijf ik op het kaartje: 'I enjoyed our brief encounter, have a nice

life'. Ik overhandig het hem. Glimlachend neemt hij het aan en leest wat er op staat. Hij laat de tekst op zich inwerken. De voorkant kan hij niet lezen, maar uit de illustratie kan hij opmaken welke strekking de boodschap zou moeten hebben. Zijn glimlach wordt steeds breder en hij tilt zijn boek op om mij te laten zien wat hij aan het lezen is. Het is een boek van Marianne Williamson, de titel ben ik vergeten. Ik val haast van mijn stoel van verbazing. Ik heb hem eerder verteld dat ik op weg naar huis ben van een cursus waar ik ben geweest. 'This is what my course this weekend was all about,' vertel ik hem nu

A journey to the heart

Je kunt je wel voorstellen dat het geen saaie treinreis meer wordt. Hij vertelt dat hij erg geïnteresseerd is in deze dingen als tegenhanger voor zijn exacte studierichting. Hij zit teveel in zijn hoofd en wil veel meer zijn hart volgen. Geweldig, geweldig, geweldig. 'Love lifts us up where we belong.' We spreken over het internet. En dat het ontstaan is vanuit het verlangen van mensen om verbinding te hebben. Ik zeg: 'This is the internet, the real internet. We are connected by it, all over the world. It was always there from the start'. Hij knikt gretig. Hij laat mij een kaartje zien dat hij gekocht heeft voor zijn 'ex-girlfriend'. Het is een afbeelding van een weiland met een plas water in de vorm van een perfect hart. Lieve, lieve schat van een jongen. 'She wants you back, as soon as she gets your card' (als ik al niet zo'n ontzettend lieve schoonzoon had, zou ik je willen meenemen voor mijn dochter).

De helft van de tijd zitten we gewoon hoofdschuddend naar elkaar te lachen, allebei helemaal aangenaam verbouwereerd. Het Marokkaanse meisje opzij van ons zit stiekem mee te genieten en wordt een beetje aangestoken. Op het laatst zit ook zij breed te glimlachen. 'Travis, my name is Travis,' zegt hij nog. En of ik hem de naam van mijn neef wil geven, zodat hij kan kijken of hij hem kan ontmoeten. Travis. Klinkt een beetje als travelling. Op reis zijn. 'A journey to the heart.' De trein bereikt dan toch nog veel te vlug onze bestemming. 'This is where we part,' zeg ik met een beetje spijt in mijn hart. We stappen uit en lopen nog een stukje samen op. Dan is het toch echt zo ver. Ik reik hem mijn hand. Even zie ik een aarzeling, alsof hij voorover buigt om mij te omarmen. Ook ik aarzel en doe het dan toch maar niet. Ingebakken oude fatsoensnormen weerhouden mij ervan om hem te omhelzen. Natuurlijk heb ik daar later toch ontzettende spijt van. Hij was het meer dan waard om een dikke knuffel te krijgen. Even kijk ik hem na en dan is hij weg. Ik heb hem niet mijn adres, telefoonnummer of e-mail adres gegeven. Op de een of andere manier voelde dat niet goed. Het zou de zeer korte doch uiterst waardevolle relatie tussen ons opzadelen met verwachtingen en beloftes en dat wilde ik niet. Achteraf kan ik alleen maar terugkijken en constateren, dat ik een zéér hevige liefdesrelatie met hem had. Zoals God die bedoeld heeft voor ons allemaal. 'Danke Hierke,' zeggen wij hier in het Limburgse. 'Dank u, lieve Heer.'

bezig: *God heeft mij niet veroordeeld. Ik doe dat evenmin.* In mijn meditatie maakte ik van het woord mij, jou, hierdoor kon ik in één keer zien hoe ontzettend groot de angst is. Angst bij de politie en angst bij de mensen die nog in het huis verbleven. Ook de angst, die via de media tot mij kwam, kreeg een andere kleur. En tot mijn verbazing zag ik in één keer heel vergroot, waartoe angst kan aanzetten. Gelukkig is God inderdaad heel mild, want ik heb als vooroordeel veel om me heen gehoord: 'Die Marokkanen, altijd weer die Marokkanen'. Ik was dan ook blij met het bericht, via de radio, dat de mensen die in het huis verbleven van Nederlands-Amerikaanse en

nog andere afkomst waren. Ik heb van deze situatie erg veel geleerd. Een situatie is nooit zo erg als we denken dat hij is, omdat angst de dingen tot een onoverzichtelijk en beangstigend beeld vervormt. Mijn oordelen neem ik nog scherper waar en zal ik niet vellen op basis van informatie van anderen; ik merk tevens dat ik daar minder naar kan luisteren. Ik heb mogen beleven hoe groot de saamhorigheid en verbinding van mensen uit allerlei culturen is. Ik ben echt vastbesloten om de dingen anders te zien.

Geraldine Cornelissen

Het gelaat van Christus zien in Bush

Steeds weer opnieuw word ik in Een Cursus in Wonderen opgeroepen om het gelaat van Christus te zien in mijn broeder. Ik vind dat een intrigerende oproep, vooral om het gelaat van Christus in iedereen te zien.

Vanuit mijn katholieke achtergrond komen er allerlei plaatjes en beelden langs, die in de kerk gebruikt worden om Jezus Christus uit te beelden. Soms zijn deze beelden of plaatjes, die Jezus willen uitbeelden met een blik vol liefde en mededogen, goed getroffen en soms zijn ze te zoetsappig, te zalvend en roepen ze bij mij misprijzen op. Gaat het erom het gelaat van Jezus Christus te zien? Of zetten deze beelden mij op het verkeerde been, want waar gaat het over als er gesproken wordt om in iedereen het gelaat van Christus te zien? Betekent dat ook het gelaat van Christus zien in een vertoornend gezicht, dat mij boosaardig aankijkt? En is daarin de oproep om hieraan voorbij te zien en achter de vertoorning het Licht te zien? Gaat het steeds weer om de vraag of ik in staat en bereid ben, als ik door iemand agressief benaderd wordt, om daar een vraag om liefde in te zien in plaats van een aanval? Vanuit mijn huidige kennis ben ik steeds meer bereid om daar 'ja' op te zeggen.

Fundamentalistische dogma's

Om me heen lukt het me aardig om het gelaat van Christus te zien in bijvoorbeeld mijn vrouw, als we het 'goed' hebben met elkaar. Als er harmonie is en we ons in vrede voelen met elkaar. Maar hoe is het met mij als ik boosaardig benaderd word, of als ik het niet met haar eens ben, of me door haar 'afgewezen' voel? Ben ik dan

in staat om voorbij dat 'vertoornde' gezicht te kijken en de vraag om liefde te zien? Het lukt het me wel beter om dat steeds meer zo te zien. Al stuitert het nog wel eens en heb ik de neiging om een 'tussenstap' te maken, waarbij ik me in eerste instantie aangevallen voel en me ga verdedigen. Maar het lukt me steeds beter om het anders te gaan zien, waarbij het verlies van mijn innerlijke vrede voor mij de graadmeter is.

Hierbij gaat het echter altijd over mensen in mijn directe omgeving. Dat kan ik nog wel aan. Maar hoe zit het nu met mij en ik vermoed velen met mij, als ik me laat leiden door beelden die ik zie als ik naar de wereld kijk in de huidige situatie? Beelden die mij via de televisie, kranten en andere media worden aangereikt. Het lijkt wel als ik die beelden geloof of er een grote tweedeling in de wereld is, twee kampen die elkaar er over en weer van betichten 'het Kwaad' te zijn en zelf 'het Goede' te vertegenwoordigen.

Ik denk hierbij aan de strijd die op dit moment plaats vindt tussen de islamitische en de christelijke wereld en die, zo lijkt het, met name gevoed wordt vanuit de Verenigde Staten van Amerika. Beide kampen hebben zich ingegraven in de fundamentele dogma's van hun 'Waarheid' en het gelijk aan hun zijde, beide veronderstellen hun God aan hun kant. Je zou kunnen zeggen dat het één grote projectie is en de typische uitvergroting van de ego-manifestatie zoals die in elk mens aanwezig is, waarbij de zogenoemde vijand buiten je wordt geprojecteerd en je het gelijk aan jouw kant denkt te hebben. Maar ik merk dat ik er met deze 'kennis' niet uitkom,

Het leven en de berichtgeving in de media

Ik ben zo ontzettend dankbaar dat jullie een artikel geplaatst hebben over berichtgeving op televisie en daarmee ook in de andere media. Gevuld met de informatie uit dit artikel, mocht ik onmiddellijk van zeer dichtbij ervaren hoe informatie de wereld in komt.

Ik woon in het Laakkwartier, de wijk in Den Haag, waar op 9 en 10 november 2004 een woning met explosieven, omsingeld en overmeesterd werd. Hierdoor kon ik van dichtbij ervaren wat er in het leven gebeurde en hoe dit bericht de wereld in ging.

Door berichten van de mensen, die bij mij binnen wilden komen, hoorde ik dat de wijk was afgezet voor verkeer en dat zij aan moesten geven wat ze in de wijk te zoeken hadden. We werden dus goed 'beschermd'.

Na deze berichten nam ik me voor om eens te gaan kijken wat er nou eigenlijk gebeurde. Heel toepasselijk was ik met les 21 uit het werkboek van Een Cursus in Wonderen bezig: *Ik ben vastbesloten om de dingen anders te zien.* Wat ik waar kon nemen was een ongelooflijke hoe-

veelheid agenten in gepantserd kostuum en een nog grotere hoeveelheid pers en dat alles in afwachting. Vooral het laatste vond ik shockerend. Er stonden mensen van vele nationaliteiten achter dranghekken. De stemming was heel mild en aangeslagen. Ik heb nergens een woord van woede gehoord. Mensen waren aangeslagen en bezorgd, maar ook open en vriendelijk. 'Het moet niet erger worden,' was het geluid dat overal klonk. Zorg, angst en verbinding heerste over het hele plein en reikte tot ver in de omgeving.

Toen ik thuis kwam, zette ik de radio aan om te horen of er iets belangrijks gemeld werd. Wederom werd ik hevig geschokkeerd, omdat deze gebeurtenis als een stap naar oorlog, verbonden met haat naar moslims en een boodschap van moedeloosheid, van 'we hebben al zoveel goed gevonden', de wereld werd ingezet. Dit raakte me diep, omdat voor mij hierdoor zo duidelijk werd hoe er via de media 'verslag' werd gedaan. Wat werd de gebeurtenis eenzijdig en uit zijn verband weergegeven! De volgende dag was ik met les 228 uit het werkboek

INTERVIEW MET CLEA BETLEM

*Clementine Johanna Betlem.
Weert, 28 november 1960.
Getrouwd. Havo, twee jaar toneel-
academie, zes jaar avondplei-
ding kunstacademie fotografie te
Hasselt. Cum Laude afgestudeerd.*

Mijn werk is licht brengen

Clea Betlem acteert en fotografeert. Zij is studente van de Cursus, en redactielid en vaste fotografe van ...van hart tot hart..., waarbij vooral haar coverfoto's opvallen en emoties bij mensen losmaken. Hoe verhoudt dit alles zich tot elkaar? Els Thissen sprak met haar.

Els Thissen

Je bent van toneel naar fotografie overgestapt. Waarom deed je dat?

Een vriendin deed de kunstacademie fotografie en zei: "Clea dat is iets voor jou!" Na de toneelacademie heb ik nog wel gespeeld bij een gezelschap en ik was niet gelukkig. Ik vroeg me af wat ik moest gaan doen, en toen kwam dit op mijn pad. Ik heb nooit gedacht, ik ga fotografie doen. Toen bleek dat het me wel lag. Op de academie kregen we allerlei opdrachten en ik kreeg er

lol in. Vond mijn foto's leuk en zag dat ik gevoel voor compositie heb. Ik ontdekte iets waarvan ik niet wist dat het in me zat.'

Wat is je werk?

'Mooie vraag. Eigenlijk is mijn werk licht brengen. Fotografie noemen ze spelen met licht. Ik acteert nog en ik merk dat ik daar lichtheid en luchtigheid wil geven. Ik wil geen acts doen waarmee ik mensen moet besodemieteren of die heel zwaar zijn. Ik acteert veel voor bedrijven die met jaarcijfers komen of gaan fuseren. Daar heerst dan een zwaarte... Laatst speelde ik ergens en merkte dat mensen het erg moeilijk hadden met een fusie. Daar moest ik dan "overheen" spelen. En dat terwijl de mensen zich vooral niet gehoord voelden en er heel veel frictie zat. Ik moest langs verschillende werkplekken en begon er tegenop te zien. Toen moest ik echt even stilstaan en me bewust worden, welke gedachte heb ik nu die maakt dat ik daar moeite mee heb? En dat was: ze mogen niet negatief zijn. Toen dacht ik, mensen

mogen wel negatief zijn. Dat is dan zo'n verandering in mijn spel. Mijn opdracht was om te vertellen dat ze mee moeten veranderen. En ik dacht, die mensen hebben zo'n klap gekregen, die zijn nog niet eens van de eerste klap bekomen. Die staan helemaal niet open om mee te veranderen. Toen heb ik het spel aangepast en ben de mensen gaan bedanken dat ze er zijn.'

Alles in liefde zien

'Door de Cursus kan ik in mijn leven zo'n gedachte als "ze mogen niet negatief zijn" omzetten. Door alle oefeningen die ik heb gedaan en de oefeningen van Byron Katie, heb ik geleerd om mezelf stop te zetten, te zien waar ik mee bezig ben en contact te maken met de waarheid. Ik heb snel de neiging om allerlei illusies te geloven en over de waarheid heen te gaan. Ik moet mezelf steeds even stop zetten als ik merk dat ik erg onrustig word. Dan zie ik het als een oefening in "nee" zeggen. Of een oefening in eerlijk zijn, of alles in liefde zien. Zo zijn die dingen actief in mij. Jaren geleden was ik alleen bezig met mezelf voorbij te lopen. Alsof ik in een draaikolk zat. Nu weet ik ook een rustige plek in mezelf waar ik kan zwemmen. Dat geeft veel kracht en vertrouwen. Wat ook erg helpt is "what is, is". Als ik daar niet tegen vecht dan is het prima.'

Wat in de Cursus heeft je vooral geraakt of aangesproken?

'Wat ik steeds tegen mezelf zeg, is dat ik een Zoon van God ben. Het is alsof ik een gevecht heb gehad met het idee dat ik er niet mag zijn. En ik hoor de Cursus zeggen, dat we allemaal waardevol zijn en dat er geen vergelijk en geen onderscheid is. Daar oefen ik dus in.'

Hoe integreer je die gedachte in je fotografie?

'Voordat ik foto's maak, stel ik mijn hart open voor degene die ik fotografeer. Ik besluit telkens dat ik liefde wil zien. Soms moet ik een portret maken van iemand die bij ieder voorstel dat ik heb, zegt "dat doe ik niet". Een eerdere neiging was dan om in de stress te schieten, en nu denk ik "hij mag het zeggen". Dat maakt een ontzettend verschil. Wat ik vooral met fotografie wil, is contact maken en licht in iedereen zien. Soms zit dat echt in de stroom. Dat vind ik het leukste van de hele fotografie, het maken van de foto's als er contact en openheid is tussen mij en degene die ik fotografeer.'

Een foto-engel

Vind je je foto's mooi?

'Als ik een foto graag wil laten zien aan iemand, dan heb ik het gevoel dat ik iets geraakt heb. En bij sommige foto's vind ik het door iets technisch niet mooi. Bijvoorbeeld als het licht niet goed is. Maar als ik de foto's zie, dan herinner ik me vooral het contact en het gevoel wat er blijft hangen. Dat heeft geen invloed op hoe ik de foto's zelf waardeer. Ik heb mensen gefotografeerd die niet zo open stonden. Maar ik kan wel aan een

foto zien of mijn intentie deugde. Of ik iets heb afgegrapt, stress heb gevoeld en niet de bereidheid heb gehad om open te staan. Ik heb onlangs foto's voor een jaarverslag van een bedrijf gemaakt. Bij die foto's ben ik heel bewust bij iedere foto echt in liefde er naartoe gereden. Dat zag ik in de foto's terug. Soms maak ik foto's en dan weet ik het niet meer. Dan geef ik het over aan de Heilige Geest. Bijvoorbeeld bij reportages. Of ik geef het over aan een foto-engel. Dat voelt prettig want dan voel ik me niet zo zwaar verantwoordelijk.'

Wat is het grote verschil tussen je foto's van 15 jaar geleden en je foto's van nu?

'De mensen op de foto's van 15 jaar geleden heb ik vooral achter sluiers gefotografeerd, en die foto's hebben een vastere vorm. Ik zie nu vooral hoe ik achter een sluier zat toen. Fotografie is ook een uiting van hoe ik in het leven sta, een spiegel, net zoals alles een spiegel is. Ik wil niet vergelijken of vroeger of nu beter of slechter is. Het is gewoon anders. Mijn foto's van nu probeer ik wel altijd mooi in vorm te gieten. Daar ben ik nog wel mee bezig. Dat zie ik ook aan hoe ik nog met mijn lichaam bezig ben. Verder stroomt het meer, zit de ziel er nu meer in. Die ziel was er toen ook, maar zat meer gevangen. Het is nu lossier.'

Wat wil je dat ik in jouw foto's zie?

'Ik zou willen dat ik daar totaal geen verwachting over zou hebben. Dan zou ik helemaal vrij zijn.'

Wat wil je dat jij in jouw foto's ziet?

'Ik wil dat ik mijn liefde daarin zie.'

Laat iemand op mijn pad komen

Als je foto's voor ...van hart tot hart... maakt, hoe pak je dat dan aan?

'De covers van ...van hart tot hart... hebben allen een verhaal over hoe de foto tot stand kwam. Wat heel mooi is, is dat ik deze foto's bewuster overlaat aan de Heilige Geest. Ik heb wel de neiging alles op het laatst te doen. Mijn tijdsindeling is vooralsnog dat ik het voor me uitschuij. Dan is het alsof ik het nog bewuster moet overlaten. En het is frappant, er komt gewoon steeds iets. Bijvoorbeeld over het thema vergeving (nr. 3/2001). Het werd toen erg krap in tijd en ik heb gevraagd: "laat iemand op mijn pad komen". Vervolgens liep ik door een straat en zag die tattoo-shop en die jongens. En ik dacht, dit is het moment, nu moet ik het vragen. En ik mocht foto's van ze maken en het liep heel voorspoedig. Ook met het moslimmeisje (nr. 1/2004) is het wonderlijk gegaan. Ik had nog twee dagen om die foto's te maken en in te leveren. Ik had wel wat verzonnen, maar dat was het toch niet. Ga ik een taartje eten en zie ik haar achter de kassa zitten. En ik dacht, o ja... nu moet ik het vragen, of ik haar mag fotograferen. Zo gaat het vaak. Het idee voor de cover van nr. 4/2004 met als thema

vertrouwen kwam op een zonovergoten Grieks eiland. De gedachte was: blinde mensen moeten écht vertrouwen hebben. Altijd alles op de tast. Iedere stap is overgave. Altijd in het donker en toch steeds doorgaan. Dan is het echt "blind vertrouwen". Ik wilde dus blinde mensen fotograferen, maar kende geen blinden.

Na veel vragen en met een naderende deadline had ik nog steeds niemand kunnen vinden. Met het idee "dat-het-zo-moet-zijn" fotografeerde ik spelende kinderen. Ik had een leuke foto, maar de vonk ontbrak. Toen spitste ik mijn oren... bij één van die spelende kinderen zaten twee blinde kinderen op school! Broer en zus! Het was vrijdagmiddag vijf uur. Ik haastte me naar de school. Misschien was er nog iemand die me het adres van deze kinderen en hun moeder kon geven. In de school, normaliter gesloten op vrijdagmiddag, was deze middag "toevallig" een vergadering. "Toevallig" was de zijdeur niet afgesloten en kwam ik op de gang iemand tegen die "toevallig" mijn naam kende van een foto, die ik van een inmiddels overleden collega had gemaakt. Ze wilde me graag het adres geven, inclusief een aanbeveling voor de moeder. Je weet immers nooit of die het

wel goed zou vinden.

Enfin..., de volgende dag stonden de kinderen in mijn studio, zó blij gefotografeerd te worden, zó vriendelijk en lief! Mijn hart stond helemaal voor ze open. Ik was blij déze foto als cover te kunnen inleveren. Later hoorde ik ook reacties als "wat een enge ogen". Ik moest echt nog eens kijken. En ja, als je zó kijkt zijn die ogen best eng. En ik had alleen maar liefde gezien...

Zoiets gebeurde ook bij de cover van "macht en onmacht" (nr. 3/2004). Enerzijds reacties als een prachtige foto en anderzijds de vraag waarom daar zo'n onmachtige vrouw op staat. Mijn lieve, lieve moeder was dat. Waar ik me soms onmachtig in voel is haar Alzheimer. Als ik die foto zie, stroomt mijn hart over van liefde en voel ik me daar erg krachtig in. Het is net alsof ik bij deze foto's even de sluier op mag lichten. Even verder mag kijken, voorbij uiterlijk en ideeën. Dan ben ik dankbaar dat mijn camera even mijn "Course" mag zijn.

Hoe zou 'de' foto eruit zien waarin alles van de Cursus en Clea geïntegreerd is?

'Ik zou alleen maar licht zien.' ●

Het gelaat van Christus zien in Bush

Vervolg van pagina 21

want ik zie dat ik er nog angstig over ben. Er is sprake van een oorlog en ik zie dat ik daar geen enkele 'greep' op heb. Vanuit de Cursus zou ik kunnen zeggen dat het allemaal illusies zijn, maar ik ervaar dat nog niet zo.

Want hoe houd ik me staande in mijn onzekerheid en angst? Of gaat het juist niet over me 'staande houden'? Gaat het over vertrouwen en dat dit een ontwikkeling van de mensheid is, waar ik onderdeel van ben en dat ik moet toezien en toegeven dat ik niet weet hoe het zal gaan? Of gaat het niet over de wereld? Gaat het alleen om mij en kan ik alles beschouwen als een spiegel, waarin ik kan zien hoe ik me laat leiden door mijn ego-angsten en niet door mijn Hogere Zelf? Gaat het erom dat ik kan zien dat ik steeds weer die keuze heb?

'Het Goede kamp'

Op het moment dat ik dit schrijf, vindt er in de Verenigde Staten een verkiezingstijd plaats, met daarin ook weer twee vertegenwoordigers van twee kampen. Bush vertegenwoordigt als zittend president, grofweg gezegd, het 'rechtse' gevoel van de Amerikanen en Kerry komt op voor 'links'. Bush werpt zich op als hoeder van het Vaderland en beschermer van het Amerikaanse volk tegen het terrorisme en 'het Kwaad'. Ik merk aan mezelf dat ik het moeilijk vind om mezelf los te maken van mijn (voor)oordelen over Bush. Ik zie dat ik sterk de neiging heb om hem te zien als 'het Kwaad'. Ik vind dat hij en zijn regering erop uit zijn om middels een oppurtunistische geweldspolitiek de wereld

hun wil op te leggen. En overal om me heen zie ik mijn 'gelijk' over die visie, via de media en in gesprekken met anderen. Toch klopt het niet. En hoe kom ik hier nu uit, hoe kan ik ook op dit niveau de Cursus toepassen en vanuit die wijsheid naar Bush kijken? Is het mogelijk om in hem het gelaat van Christus te zien?

Vanuit de Cursus gezien kan het niet anders dan dat we in Eenheid met elkaar verbonden zijn. Bush is dus mijn broeder en alles wat ik vanuit mijn ego-angsten denk, projecteer ik op de wereld en op hem, en ik zend dit als energie de kosmos in. Zo doe ik mee aan de beeldvorming over 'het Kwaad'. Ik plaats mezelf in 'het Goede kamp' en zeg net als iedereen in deze strijd: 'ik weet het beter, ik weet wat goed is voor de wereld'. Kortom, ik heb een oordeel.

Ik zie dat ik opnieuw het hoofd moet buigen en moet zeggen, dat ik het niet weet. Ik weet niet wat goed is en ik kan alleen zien dat ik me angstig voel, en dat ik met name Bush ervan beticht dat hij dit veroorzaakt. Ik zie niet in dat het mijn eigen angsten zijn, die dit veroorzaken en dat ik daarom die de beelden 'buiten' mij zie. In wezen is Bush niet 'het Kwaad' net zo min als ik 'het Goede' vertegenwoordig. Ik kan hooguit zeggen, dat ik me hierin vergis en mezelf en hem vergeef zo gedacht te hebben. Ik kan met liefde naar mijn angst kijken en naar Bush, zien dat hij in wezen onschuldig is en zo het gelaat van Christus in hem zien. Dit vanuit het vertrouwen, dat ik niet weet wat het beste is voor de wereld. Soms lukt me dat goed, dan voel ik me weer onzeker en angstig en wil ik greep hebben. Dat mag zo zijn.

Met gelijkgestemden ervaringen delen

Attitudinal Healinggroepen werken volgens een vaste structuur. Toch is iedere groep anders, want de deelnemers zijn anders en ook de facilitators. In de rubriek Facilitators stellen zich voor brengt ...van hart tot hart... verschillende facilitators voor het voetlicht.

Spot aan! Deze keer gericht op:

Nicole Blaauw

Facilitator sinds: 2001

Deelnemersaantal: 8 (max. 9)

Plaats: atelier aan huis te Apeldoorn

Kosten: €7 per bijeenkomst

'De groep die ik faciliteer zou ik willen omschrijven als bestaande uit mensen die werkelijk bereid zijn vanuit de kracht van hun hart te leven, met vallen en opstaan. Als facilitator bied ik letterlijk en figuurlijk ruimte aan deelnemers en aan wat zich tijdens de bijeenkomsten aandient. De voor mij inspirerende boeken van Jampolsky en Lee Coit vormden de aanleiding tot het facilitatorschap. Graag wilde ik samen met gelijkgestemden ervaringen delen en elkaar ondersteunen in de praktische toepassing van de principes in het leven van alledag. Hiermee bezig zijn brengt me meer en meer bij acceptatie van de verschillende kanten en gevoelens die ik in mezelf tegenkom. Die acceptatie maakt mij milder naar mijzelf en anderen. Iedereen is gewoon goed zoals hij of zij op dat moment is. Onze groep beseft heel goed dat het geven van adviezen haaks staat op het leren luisteren naar je eigen innerlijke leiding.

Vaak blijkt alles vanzelf te gaan

Voor de bijeenkomst begint, vraag ik de Heilige Geest van Liefde om ons te leiden. Ook doe ik een oefening om mijzelf te aarden. Hier zijn diverse visualisatieoefeningen voor mogelijk. Een van de snelste is om je aandacht naar je voeten te brengen en te voelen hoe je voetzolen contact maken met de aarde. Het aarden heeft tot doel me te verbinden met de energie in mijn lichaam in plaats van enkel in mijn hoofd. Ik pas deze oefening ook graag toe met principe 5 van Attitudinal Healing: NU is de enige tijd die er is en elk moment is bestemd om te geven (en te ontvangen). Als ik bijvoorbeeld opzie tegen een moeilijk gesprek of lastige vergadering op mijn werk helpt dit mij om helder en geconcentreerd aanwezig te zijn, om leeuwen en beren te laten voor wat ze zijn. Ik voel het contact van mijn voeten met de aarde en vertrouw erop dat ik hier en nu alle steun en leiding ontvang die ik nodig heb. En vaak blijkt dan ook alles vanzelf te gaan en sta ik achteraf versteld over hoe het een en ander is verlopen. Op een manier die ik zelf niet had kunnen bedenken.

Ik kijk steeds weer uit naar onze wekelijkse bijeenkomst en voel me dankbaar voor de aanwezigheid van de deelnemers. Ik geniet van humor, als we temidden van alles waar we zo mee worstelen kunnen lachen om onszelf. Dat werkt bevrijdend. Als er oprecht gedeeld is vanuit het hart heb ik een goed gevoel over de bijeenkomst. Dat heb ik minder als er weinig ruimte geweest is voor stilte, meditatie en contact met de eigen innerlijke leiding. Waar ik moeite mee heb, is als mensen in hun hoofd blijven zitten, als zij niet of nauwelijks contact maken met hun gevoel - en op abstracte wijze omgaan met de principes en het gedachtegoed van Een Cursus in Wonderen. Op het moment dat ik mijn gevoel van irritatie eerlijk onder ogen zie en bereid ben om te erkennen dat de weigering om concreet te worden een vorm van angst is, kan ik mijn hart openhouden en de deelnemer accepteren. Dan heb ik zoiets van: dank je wel dat je mij leert naar mijn hart te gaan. Principe 1: De kern van ons wezen is liefde, spreekt mij het meeste aan. Dat is voor mij de essentie, waar het om draait en waarvan alle andere principes fragmenten zijn. Ik zie het eigenlijk als een soort mandala, waarbij het middelpunt de cirkel oproept. De kern van liefde is het middelpunt, het zuivere witte licht. In de cirkel van het dagelijkse leven drukt dat licht zich in verschillende kleuren (gevoelens) uit, opgeroepen door mensen en situaties. Als ik geloof dat ik ten diepste het licht vanuit het midden van mijn hart ben, dan kan ik genieten van mijn creativiteit, van het kleurenspeel in de cirkel.'

Annemarie van Unnik

ABONNEMENT!

Gun uzelf een abonnement

op jaargang 2005, door overmaking van:

- Nederland: €15 of meer op postgiro 8905507
- België: €21 of meer op rek.nr. 088-2190186-18, Dexia Bank Maasmechelen
- Overige landen: €21 of meer op postgiro 8905507

t.n.v. Stichting Centrum voor Attitudinal Healing te Moorveld onder vermelding van:

Abonnement 2005. Als u een abonnement op een lopende jaargang neemt worden de reeds verschenen nummers nagezonden.

Een abonnement loopt tot wederopzegging.

Gun uw favoriete Kind van God een abonnement!

Een abonnement cadeau geven kan door overmaking van het abonnementsgeld en het sturen van een kaartje met uw naam en adres en naam en adres van degene voor wie het abonnement bestemd is.